

**Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Baudžiamosios justicijos katedra**

Kristinos Zūbaitės
V kurso, baudžiamosios justicijos
studijų šakos studentės

Magistro darbas

**Baudžiamosios atsakomybės už vairavimą apsvaigus taikymo problemos
Lietuvos teismų praktikoje**

Vadovė: dr. Justyna Levon

Recenzentė: doc. dr. Gabrielė Juodkaitė-Granskienė

Vilnius
2019

TURINYS

ĮVADAS	2
1. Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio kriminalizavimas Lietuvoje: istorinė raida	5
2. Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėtis ir jos aiškinimas Lietuvos teismų praktikoje.....	15
2.1. Objektvieji požymiai	15
2.2. Subjektyvieji požymiai	27
2.3. LR BK 281 straipsnio 7 dalies ir kitų baudžiamojo įstatymo normų tarpusavio sąveika	32
3. Vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio ir baudžiamojo poveikio priemonių skyrimo problematika.....	38
3.1. Turto konfiskavimas	39
3.2. Teisės vairuoti transporto priemonę atėmimas	52
IŠVADOS	57
ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	60
SANTRAUKA.....	82
SUMMARY	83

IVADAS

Tyrimo aktualumas. 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso¹ (toliau – LR BK) pakeitimams, kuriais buvo kriminalizuotas transporto priemonės vairavimas arba praktinio vairavimo mokymas esant apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje yra daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, LR BK 281 straipsnio 7 dalis tapo viena dažniausiai taikomų teisės normų. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis², per 2017 m. buvo išnagrinėta 3 771 byla, susijusi su nusikaltimais ir baudžiamaisiais nusižengimais transporto eismo saugumui (palyginimui, per 2015 m. buvo išnagrinėtos 492 tokio pobūdžio bylos, per 2016 m. – 460 bylų), iš jų net 3 328 bylos (88 proc.) nagrinėtos dėl transporto priemonių vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, taigi tyrimo tema yra ypač aktuali. Esant tokiam žymiam šio nusikaltimo paplitimui yra būtina detaliai ištirti nusikalstamos veikos sudėties ypatumus, siekiant užtikrinti tinkamą baudžiamojo įstatymo taikymą bei esamų teisės spragų šalinimą.

Minėti baudžiamojo įstatymo pakeitimai taikomi dvejus metus, pirmoji Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis priimta 2017 m. gruodžio 20 d., praėjus beveik metams, nuo vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio kriminalizacijos, taigi svarbu įvertinti, su kokiomis problemomis susidūrė teismai taikydami baudžiamąją atsakomybę už šio nusikaltimo padarymą. Tai, kad nagrinėjama tema yra ypač aktuali parodo ir įstatymo leidėjo aktyvūs veiksmai tobulinant šią teisės normą, priimant baudžiamojo įstatymo pakeitimo projektus. Nuo 2019 m. balandžio 1 d. vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio yra įtvirtintas atskiroje teisės normoje (LR BK 281¹ straipsnis), papildomai kriminalizuojant atsisakymą tikrintis blaivumą bei alkoholio vartojimą iki patikrinimo bei nustatant, kad nurodytos veikos gali būti padaromos ir neatsargiai. Teisės aktų pakeitimais taip pat pakeista ir asmenų neblaivumo nustatymo tvarka, kuri yra aktuali vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos inkriminavimui. Magistro darbas buvo rašomas 2018 m. rugsėjo mėn. – 2019 m. kovo mėn. laikotarpiu, dar iki teisės aktų pakeitimų įsigaliojimo, todėl tyrimu šie pakeitimai yra aptariami tik iš dalies, lyginant

¹ Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (su pakeitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*, 2000, nr. 89-2741.

² Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2017 metų veiklos apžvalga [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf>.

juos su prieš tai galiojusiū teisiniu reguliavimu, išskiriant tarpusavio panašumus ir skirtumus bei išryškinant jų ypatumus ir galimus trūkumus. Be to, atlikti platesnę teisės pakeitimų analizę neleido ribota magistro darbo apimtis.

Tyrimo objektas. Magistro darbo tema yra „Baudžiamosios atsakomybės už vairavimą apsvaigus taikymo problemos Lietuvos teismų praktikoje“, tačiau, siekiant kuo išsamiau atskleisti esamą problematiką, tyrimo laukas, objektas yra siaurinamas. Magistro darbu išimtinai analizuojama baudžiamoji atsakomybė už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio (LR BK 281 straipsnio 7 dalis) iki 2019 m. balandžio 1 d. įsigaliojusių baudžiamojo įstatymo pakeitimų. Šiuo moksliniu darbu nėra tirama praktinio vairavimo mokymo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėtis bei LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyse įtvirtintos nusikalstamų veikų sudėtys.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti aktualią teismų praktiką ir išskirti dažniausiai pasitaikančias problemas, susijusias su LR BK 281 straipsnio 7 dalies inkriminavimu bei baudžiamojo poveikio priemonių už šio nusikaltimo padarymą skyrimu.

Tyrimo uždaviniai – 1) atskleisti vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio kriminalizacijos ištakas (analizuojant teisinės atsakomybės už vairavimą apsvaigus istorinę raidą); 2) išanalizuoti vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties objektyviąją pusę, išskiriant esminius probleminius aspektus remiantis aktualia teismų praktika; 3) atskleisti vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties subjektyviosios pusės problematiką analizuojant teismų praktiką; 4) ištirti LR BK 281 straipsnio 7 dalies konkurenciją su kitomis teisės normomis atsižvelgiant į teismų praktikoje suformuotas teisės taikymo taisykles; 5) nustatyti baudžiamojo poveikio priemonių, taikomų už vairavimą apsvaigus esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, skyrimo problematiką remiantis aktualia teismų praktika.

Darbo originalumas. Tai yra pirmasis tyrimas, kuriuo atliekama nuosekli vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio, kaip teisės pažeidimo, istorinės raidos analizė, atskleidžiant šios veikos reglamentavimą administracinėje justicijoje ir kriminalizavimo ištakas. LR BK 281 straipsnio 1-6 dalys buvo gana plačiai analizuotos A. Abramavičiaus, V. Mikelėno³, I.

³ ABRAMAVIČIUS, A., MIKELĖNAS, V. *Autotransporto priemonių valdytojų teisinė atsakomybė*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010.

Truncienės⁴, tuo tarpu, magistro darbe analizuojama LR BK 281 straipsnio 7 dalis yra pakankamai nauja teisės norma, dar nebuvo teisės mokslininkų ar kitų magistro darbų tyrimų objektu. Šis tyrimas yra unikalus tuo, kad juo nustatyti pirminiai LR BK 281 straipsnio 7 dalies taikymo probleminiai aspektai, atsiradę vos įsigaliojus baudžiamojo įstatymo pakeitimams, ir išsamiai aptariama kaip ši problematika buvo sprendžiama atsižvelgiant į teismų praktikos pokyčius. Mokslinis tyrimas atliekamas pasirinkus neįprastą nagrinėjimo struktūrą tiriant ne tik nusikalstamos veikos sudėties ypatumus, bet ir aptariant probleminius aspektus, susijusius su baudžiamojo poveikio priemonių skyrimu, aktualius teisės aktų projektus, pasisakoma dėl tokių pakeitimų galimų probleminių aspektų.

Tyrimo metodai ir svarbiausi šaltiniai. Rengiant magistro darbą buvo naudotas analizės metodas, kuriuo remiantis atlikta ypač išsami teismų praktikos analizė, iširta daugiau nei 100 baudžiamųjų bylų, taip pat 30 administracinių bylų, turinčių reikšmės problematikos nustatymui, išanalizuota beveik visa teisės doktrina, susijusi su nusikalstamos veikos sudėties požymiais, skiriamomis baudžiamojo poveikio priemonėmis, aptarta dauguma baudžiamojo įstatymo keitimo projektų. Istoriniu metodu buvo remtasi siekiant atskleisti baudžiamosios atsakomybės už vairavimą apsvaigus esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio kriminalizacijos ištakas, lyginant skirtingu laikotarpiu galiojusį teisinį reguliavimą, taikomas poveikio priemones. Sisteminio metodo pagalba buvo išanalizuotas LR BK 281 straipsnio 7 dalies ir kitų teisės normų tarpusavio konkurencijos aspektas, tiriamą teisės normą vertinant kitų teisės normų kontekste, analizuojant jų tarpusavio sąveiką. Galiausia, apibendrinimo metodu siekta išanalizuotą medžiagą koncentruotai apibendrinti bei pateikti darbo išvadas.

⁴ TRUNCIENĖ, I. Kaltė ir jos nustatymas bylose, susijusiose su kelių transporto eismo saugumo ir transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimais. *Jurisprudencija*, 2004, t. 53(45); p. 33–42.

1. Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio kriminalizavimas Lietuvoje: istorinė raida

Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija)⁵ 28 straipsnis numato, kad įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, asmuo privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų bei nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių. Įstatymų leidėjas nustato tam tikrą teisės normų visumą paremtą tvarką, kuria visuomenė turi vadovautis, bei nustato poveikio priemones, kurios gali ar net turi būti taikomos atsižvelgiant į padarytą pažeidimą ir jo mastą. Tokios teisinės priemonės, skiriamos asmenims, pažeidusiems teisės normas, yra vadinamos teisine atsakomybe. Transporto priemonių vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio nuo seno laikytas pavojingu, teisei priešingu elgesiu. Ši veika, kaip atskiras teisės pažeidimas, buvo įtvirtinta Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso⁶ (toliau - LTSR ATPK) 126 straipsnyje. Remiantis šia teisės norma, už tokius veiksmus buvo skiriamos dviejų rūšių alternatyvios nuobaudos - nuo trisdešimties iki vieno šimto rublių bauda arba teisės vairuoti transporto priemones atėmimas iki vienerių metų. Šios teisinės priemonės, įstatymo leidėjo požiūriu, buvo nepakankamos siekiant paveikti asmenis, kurie kėlė grėsmę visuotiniam saugumui, taigi nuo 1985 m. gruodžio 1 d.⁷ teisinė atsakomybė buvo griežtinama ilginant galimą skirti specialiosios teisės atėmimo terminą iki trejų metų, o nuo 1989 m. liepos 15 d.⁸, buvo nustatyta konkreti nuobauda, skiriama už tokio pobūdžio teisės pažeidimą - penkių šimtų rublių bauda arba atėmimas teisės vairuoti visų rūšių transporto priemones dvejiems metams. Autorės nuomone, toks įstatymo pakeitimas yra kritikuotinas. Esant apibrėžtiems nuobaudų, skirtinų už tam tikrų teisei priešingų veiksmų atlikimą, dydžiams buvo neįmanoma individualizuoti asmeniui taikomų teisinių poveikio priemonių, nes skirtingo pavojingumo pažeidimai buvo vertintini identišškai. Toks reglamentavimas prieštarauja teisės principams, kuriais numatoma, kad asmeniui taikoma teisinė atsakomybė turi būti skiriama atsižvelgiant į konkrečios situacijos aplinkybių visumą – pažeidėjo asmenybę, teisės pažeidimo sunkumą, kaltės formą ir pan.

Remiantis vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio keliama grėsme eismo saugumui, nuo 1992 m. birželio 15 d. administracinė atsakomybė buvo dar labiau griežtinama, baudos dydis didinamas keturis kartus - už minėtus pažeidimus taikant dviejų tūkstančių rublių baudą. Šiuo

⁵ Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 33-1014.

⁶ Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas. *Vyriausybės žinios*, 1985, nr. 1-1.

⁷ Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas. *Vyriausybės žinios*, 1985, nr. 33-370.

⁸ Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas. *Vyriausybės žinios*, 1989, nr. 20-228.

pakeitimu taip pat nustatyta nuobauda, kuri galėjo būti skiriama kartu su bauda ar specialiosios teisės atėmimu kaip papildoma teisinio poveikio priemonė. Tais atvejais, kai automobilis, kurį asmuo vairavo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, buvo jo asmeninė nuosavybė, jis galėjo būti atlygintinai paimamas⁹. Taikant atlygintinį paėmimą daiktas, kuris laikytinas administracinio teisės pažeidimo padarymo įrankiu, būdavo priverstinai paimamas ir realizuojamas, perduodant gautą sumą buvusiam savininkui, atskaičius paimto daikto realizavimo išlaidas. Autorės nuomone, tokios teisinio poveikio priemonės prevencinis pobūdis vairavimo apsvaigus nuo alkoholio kontekste yra svarstytinas. Nors priverstinai realizuojant transporto priemonę asmuo yra bent tam tikram laikotarpiui sustabdomas nuo pakartotinio teisės pažeidimo padarymo, vis dėlto, kadangi paėmimas yra atlygintinis, šia nuobauda nėra užkertamas kelias naujos transporto priemonės įsigijimui.

Siekdamas nustatyti tam tikrus aspektus pagal kuriuos būtų diferencijuojama neblaivių transporto priemonių vairuotojų teisinė atsakomybė įstatymų leidėjas nuo 2000 m. kovo 15 d.¹⁰ išskyrė tris apsvaigimo nuo alkoholio laipsnius¹¹ - lengvą (nuo 0,41 promilės iki 1,5 promilės), vidutinį (nuo 1,51 promilės iki 2,5 promilės) ir sunkų (nuo 2,51 promilės ir daugiau). Taip siekta individualizuoti asmeniui taikomą teisinę atsakomybę, atsižvelgiant į jo neblaivumo laipsniu transporto priemonės vairavimo metu. Siekiant griežtinti¹² administracinę atsakomybę už transporto priemonių vairavimą esant sunkiam neblaivumo laipsniui, 2006 m. rugpjūčio 29 d. įstatymo pakeitimo projektu¹³ buvo siūloma numatyti, jog transporto priemonės vairavę asmenys, kuriems nustatyta didesnė nei 1,5 promilės etilo alkoholio koncentracija, būtų baudžiami ne baudomis, o administraciniu areštu. Kartu buvo

⁹ Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 21-610.

¹⁰ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 22-552.

¹¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. spalio 17 d. teismų praktikos administracinių teisės pažeidimų bylose, iškeltose pagal LR ATPK 126 str. (1, 2, 3 d.), apibendrinimas. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis*, 2007, nr. 3(13).

¹² Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 27, 30¹, 36, 44, 123, 124, 124¹, 124², 124⁴, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 130², 131, 132, 132¹, 133, 134, 224, 225, 225², 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 124³ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas. 2006, Nr. XP-1612 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.281784?positionInSearchResults=15&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.

¹³ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 21, 27, 30¹, 36, 44, 123, 124, 124¹, 124², 124⁴, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 130², 131, 132, 132¹, 133, 134, 224, 225, 225², 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 124³ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas. 2006, nr. XP-1612 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.281779?positionInSearchResults=16&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.

siūloma sugriežtinti atsakomybę už pakartotinį vairavimą apsvaigus nepriklausomai nuo asmens neblaivumo laipsnio, jei tokie veiksmai atliekami antrą kartą per penkerius metus. Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos (toliau – Europos teisės departamentas) pateikė išvadą¹⁴ dėl šio teisės projekto nurodydamas, kad kyla abejonių dėl administracinio arešto sankcijos taikymo proporcingumo, nes tai yra griežčiausia nuobauda, kuria ribojama asmens laisvė, tokia priemonė turėtų būti taikoma tik išskirtiniais atvejais, kai kitokios teisinės priemonės yra neefektyvios. Atkreiptinas dėmesys, kad, remiantis šiuo įstatymo pakeitimo projektu, arešto taikymas būtų privalomas neatsižvelgiant į padaryto nusižengimo sunkumą bei patirtus materialinius nuostolius. Darbo autorė pažymi, kad tam tikrais atvejais eismo įvykio padariniai gali būti visiškai minimalūs, susiję tik su svetimo turto nežymiu apgadinimu, tokiu kaip, pavyzdžiui, kitos transporto priemonės įbrėžimas, todėl administracinio arešto nuobauda gali būti akivaizdžiai neproporcinga. Dėl šių priežasčių įstatymo pakeitimo projektas buvo atmestas.

Nuo 2008 m. sausio 1 d.¹⁵ buvo išskirtos tam tikros grupės vairuotojų, kuriems taikytinos specialios taisyklės – asmenys, vairuojantys transporto priemones, kurių maksimali leidžiama masė didesnė negu 3,5 t arba kurios turi daugiau kaip 9 sėdimas vietas, taip pat asmenys, kurių vairavimo stažas yra iki dvejų metų. Ši teisės pažeidimo subjektų diferenciacija buvo atlikta todėl, nes, įstatymo leidėjo nuomone, šiems vairuotojams turi būti taikomi aukštesni elgesio standartai, atsižvelgiant į asmens, vairuojančio transporto priemonę, patirtį bei valdomo automobilio specifiką. Šiems asmenims teisės akto pakeitimu buvo nustatytas mažesnis leistinas apsvaigimo laipsnis (iki 0,2 promilės etilo alkoholio). Analizuojamu pakeitimu taip pat buvo įtraukta nauja nuobauda - administracinis areštas, kuris galėjo būti skiriamas nuo dešimties iki trisdešimties parų su teisės vairuoti transporto priemones atėmimu nuo dvejų iki trejų metų. Priešingai, nei prieš tai aptartame įstatymo keitimo

¹⁴ Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos išvada dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 27, 30¹, 36, 44, 123, 124, 124¹, 124², 124⁴, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 130², 131, 132, 132¹, 133, 134, 224, 225, 225², 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 124³ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XP-1612 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projekto Nr. XP-1613 atitikties Europos Sąjungos teisei 2006, nr. XP-1612 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.285640?jfwid=7lxt7que5>>.

¹⁵ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 21, 26, 27, 30¹, 32, 123, 124, 124¹, 124², 125, 126, 127, 128, 129, 130, 130², 131, 134, 187, 224, 225, 259¹, 269, 281, 312, 313, 314, 315, 320, 326, 330 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei 124³ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. *Valstybės žinios*, 2007, nr. X-1365.

projekte, administracinis areštas galėjo būti skiriamas kaip alternatyva baudai, o ne kaip privaloma nuobauda.

Dar vienas platesnio nagrinėjimo vertas įstatymo keitimo projektas svarstymui buvo pateiktas 2009 m. birželio 22 d.¹⁶. Juo buvo siūloma kaip nuobaudą asmenims, vairuojantiems transporto priemones esant apsvaigus nuo alkoholio, skirti nemokamus viešuosius darbus, kurie būtų vykdomi tam tikrą terminą iki 400 valandų. Šio siūlomo pakeitimo aiškinamajame rašte¹⁷ buvo nurodoma, kad už Kelių eismo taisyklių¹⁸ (toliau – KET) ir kitus pažeidimus numatytas administracinis areštas ne visada atitinka baudmės veiksmingumo ir ekonomiškumo kriterijus. Priėmus siūlomas įstatymo pataisas nemokamų viešųjų darbų skyrimas būtų tapęs teismo prerogatyva. Darbo autorės nuomone, nemokami viešieji darbai, kaip alternatyvi administracinė nuobauda, galėtų būti pakankamai veiksminga teisinio poveikio priemonė asmenims, kurie vairuoja transporto priemones būdami apsvaigę nuo alkoholio, nes pasižymi prevencine ir auklėjamąja reikšme. Vis dėlto, tokios nuobaudos skyrimas turi būti imperatyviai siejamas su asmens savanorišku sutikimu. Toks teisinis reguliavimas, kai yra panaikinamas teisės pažeidėjo sutikimas, kaip privaloma sąlyga nemokamų viešųjų darbų skyrimui, prieštarauja teisės principams, nes tokia nuobauda gali būti prilyginama priverčiamajam darbui. Šis teisės pakeitimo projektas buvo atmestas.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusiame Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso¹⁹ (toliau – LR ANK) 422 straipsnyje įtvirtinta, kad administracinė atsakomybė yra taikoma asmenims, kurie vairuoja transporto priemonę esant lengvam neblaivumo laipsniui. Toks administracinis nusižengimas vairuotojams užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki keturių šimtų penkiasdešimt eurų, kartu privalomai taikant teisės vairuoti transporto priemones atėmimą nuo vienerių metų iki vienerių metų šešių mėnesių.

¹⁶ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 29², 331¹ straipsniais, 21, 21¹, 22, 44, 50, 124, 124², 126, 127, 128, 129, 130, 130², 174, 178, 182, 182¹, 186, 186², 187, 187⁴, 188⁷, 188¹¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas. 2009, nr. XIP-797 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.346769?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.

¹⁷ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 29², 331¹ straipsniais, 21, 21¹, 22, 44, 50, 124, 124², 126, 127, 128, 129, 130, 130², 174, 178, 182, 182¹, 186, 186², 187, 187⁴, 188⁷, 188¹¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto aiškinamasis raštas. 2009, nr. XIP-797 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.346770?jfwid=7lxt7qv5h>>.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*, 2003, nr. 7-263.

¹⁹ Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Teisės aktų registras*, 2015, nr. 2015-11216.

Siekiant užkardyti situacijas, kai asmenys būdami apsvaigę nuo alkoholio vairuoja transporto priemones, tokie veiksmai tuo pačiu metu buvo reguliuojami ne tik administracinės, bet ir baudžiamosios teisės nuostatomis. Baudžiamoji atsakomybė yra pati griežčiausia iš teisinės atsakomybės rūšių, nustatoma už veikas, kurios kelia grėsmę visuotinai pripažintoms vertybėms, tokioms kaip gyvybė, sveikata, nuosavybė, visuotinis saugumas²⁰. Įstatymų leidėjas baudžiamajame įstatyme nusikalstamomis gali įvardyti tik tas veikas, kurios yra išskirtinai pavojingos²¹, ir kuriomis daroma didelė žala asmens, visuomenės ir valstybės interesams arba dėl šių veikų kyla grėsmė, kad tokia žala bus padaryta²². Valstybė reaguodama į vyraujančią nusikalstamumą vykdo kriminalizavimo²³ procesą - pripažįsta tam tikras veikas nusikalstamomis ir įtraukia į baudžiamąjį įstatymą. Atkreiptinas dėmesys, kad veikų kriminalizavimas privalo būti pagrįstas objektyviais kriterijais, o ne emocijomis ar kitais subjektyviais veiksniais²⁴ ir negali tapti dirbtiniu atsaku²⁵ į visuomenės reakcijos²⁶ sulaukusius įvykius, kai priimami teisinę atsakomybę griežtinantys teisės aktai siekiant rinkėjų politinio palankumo. G. Švedas²⁷ savo publikacijoje analizuoja kriterijus, kuriuos teisės mokslininkai išskiria kaip būtinus siekiant pripažinti tam tikras veikas nusikalstamomis, pavyzdžiui, V. Pavilionis išskiria šiuos: 1) daugumos įsitikinimas, kad baudžiamasis įstatymas gina tas socialines vertybes, kurios gyvybiškai svarbios, kad visuomenėje vyrautų pageidaujama tvarka; 2) konkreči socialinė vertybė negali būti apginta nesinaudojant griežtomis baudžiamosios teisės priemonėmis; 3) kriminalizuojamos veikos paplitimas ir 4) galimybė baudžiamojo proceso tvarka nustatyti kriminalizuotos veikos padarymą. Siekiant pripažinti tam tikrus veiksmus nusikalstamais būtina nustatyti, kad jie atitinka visus keturis kriterijus.

²⁰ PIESLIAKAS, V. *Lietuvos baudžiamoji teisė*. Pirma knyga. Vilnius: Justitia, 2006, p. 13.

²¹ PIESLIAKAS, V. *Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1996, p. 73.

²² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 13/02-22/02.

²³ ŠVEDAS, G., Veikos kriminalizavimo kriterijai: teorija ir praktika. *Teisė*, 2012, t. 82, p. 14; ŠVEDAS, G. *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006, p. 16.

²⁴ ABRAMAVIČIUS, A., ŠVEDAS, G. Kai kurios baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus vaikų seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui reglamentavimo problemos. *Teisė*, 2008, t. 66(1), p. 9.

²⁵ FEDOSIUK, O. Dirbtinis kriminalizavimas kaip teisinės praktikos patologija. *Teisės apžvalga*, 2016, nr. 2(14), p. 30.

²⁶ PIKELIS, A. *Baudžiamosios teisėkūros labirintai*. Vilnius: Lucijus, 2011, p. 28.

²⁷ Cit iš: ŠVEDAS, G., Veikos kriminalizavimo kriterijai: teorija ir praktika. *Teisė*, 2012, t. 82, p. 14.

Galiojant Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos baudžiamajam kodeksui²⁸ (toliau - LTSR BK) asmuo, vairuojantis transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, buvo traukiamas baudžiamojon atsakomybėn tik tada, kai jo veiksmai buvo pakartotinio pobūdžio. Kadangi baudžiamoji atsakomybė galėjo būti taikoma tik tada, kai kitomis teisinės atsakomybės rūšimis buvo neįmanoma užtikrinti ginamų interesų apsaugos²⁹, asmuo pirmiausia turėjo būti baudžiamas administracinės, o tik tada baudžiamosios justicijos ribose. Nuo 1969 m. kovo 1 d. įsigaliojęs LTSR BK 246¹ straipsnis³⁰ numatė, kad neblaivaus asmens, iš kurio už vairavimą esant neblaiviam buvo atimta teisė vairuoti transporto priemones, vairavimas automototransporto ar miesto elektrotransporto priemonių, traktoriaus ar kitokios savaeigės mašinos buvo laikomas nusikaltimu ir už jo padarymą asmeniui galėjo būti skiriamas laisvės atėmimas arba pataisos darbai iki vienerių metų arba bauda iki vieno šimto rublių su atėmimu teisės vairuoti transporto priemones iki trejų metų arba be specialiosios teisės atėmimo. Šio nusikaltimo sudėčiai inkriminuoti nebuvo būtina, kad kiltų visuomenei pavojingos pasekmės, veika buvo laikoma baigta, kai kaltininkas būdamas neblaivus pradėjo vairuoti transporto priemonę ar savaeigę mašiną. Neblaivumo laipsnis nusikaltimo kvalifikavimui reikšmės neturėjo, taip pat nebuvo svarbu trukmė, kiek laiko kaltininkas vairavo transporto priemonę ar savaeigę mašiną³¹. Nusikaltimas galėjo būti padaromas tik tiesiogine tyčia – kaltininkas žino, kad jis neblaivus vairuoja transporto priemonę ir nori tai daryti³². Nuo 1993 m. liepos 2 d.³³ veika buvo dekriminalizuota iki 2000 m. balandžio 12 d.³⁴, tada pakartotinai kriminalizuota ir galiojo iki LR BK įsigaliojimo.

Asmens vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio, kaip atskira nusikalstama veika, pirmą kartą buvo numatyta rengiant LR BK. Reaguojant į eismo įvykius, sukeliamus neblaivių transporto priemonių vairuotojų, kurių metu žuvo ar buvo sužaloti žmonės, įstatymų leidėjas siekė šiuos veiksmus pripažinti nusikalstamais. LR BK 281 straipsnio 6 dalyje buvo numatyta, kad tas, kas vairavo kelių transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio

²⁸ Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos baudžiamasis kodeksas (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Vyriausybės žinios*, 1961, nr. 18-147.

²⁹ ŠVEDAS, G. *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006, p. 16.

³⁰ Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas dėl Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso pakeitimo ir papildymo. *Vyriausybės žinios*, 1969, nr. Nr. 6-60.

³¹ APANAVIČIUS, M., et al. *Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras*. Vilnius: Mintis, 1974, p. 354.

³² BIELIŪNAS, E., et al. ir kiti *Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras*. Vilnius: Mintis, 1989 p. 200.

³³ Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso, baudžiamojo ir administracinių teisės pažeidimų kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1993, Nr. 26-597.

³⁴ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 246, 315 straipsnių papildymo ir kodekso papildymo 246¹ straipsniu įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, Nr. 30-826.

esant 0,4 promilės ir daugiau etilo alkoholio, nors ir nepažeidė kitų taisyklių ir nesukėlė jokių žalingų padarinių, padarė baudžiamąjį nusižengimą. 2003 m. balandžio 9 d. LR BK keitimo projektu³⁵ buvo pasiūlyta šią normą panaikinti. Projekto aiškinamajame rašte³⁶ nurodyta, kad veika turi būti dekriminalizuota, nes yra akivaizdžiai nenusikalstama. Remiantis šia norma pakanka vairuoti transporto priemonę apsvaigus nuo alkoholio ir tai jau laikoma nusikaltimu, nors nėra pažeistos jokios kitos taisyklės ir nėra jokių žalingų padarinių. Teisės departamentas pateikdamas išvadą dėl LR BK 281 straipsnio 6 dalies dekriminalizavimo nurodė priešingus argumentus, t. y., kad siūlymas laikyti nepavojingu vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio laikytinas nepagrįstu. Šios veikos kriminalizavimo būtinybę lemia galimų padarinių vairuojant atsiradimas dėl asmens, vartojančio LR BK 281 straipsnio 6 dalyje nurodytas medžiagas, sumažėjusių gebėjimų vairuoti kelių transporto priemonę³⁷. Vis dėlto, į šią Teisės departamento išvadą atsižvelgta nebuvo ir LR BK 281 straipsnio 6 dalis buvo panaikinta³⁸.

2009 m. rugsėjo 22 d.³⁹ baudžiamojo įstatymo keitimo projektu buvo dar kartą siūloma kriminalizuoti vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio papildant LR BK 281 straipsnį 7 dalimi. Šioje teisės normoje būtų buvę numatyta, kad tas, kas trečią kartą per vienerius metus vairavo kelių transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio nors ir nepažeidė kitų

³⁵ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 39¹ ir 306¹ straipsniais įstatymo projektas. 2003, nr. IXP-2321(3SP) [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.208681?jfwid=-9dzqnu8v4>>.

³⁶ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 39¹ ir 306¹ straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas 2003, nr. IXP-2321 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.205802?positionInSearchResults=208&searchModelUUID=a0d9c5ef-fef5-480c-9b8a-b4c6d9eb5d35>>.

³⁷ Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvada baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 6, 23, 25, 37, 46, 48, 55, 65, 74, 75, 77, 78, 79, 82, 90, 92, 93, 95, 97, 172, 175, 187, 189, 208, 212, 257, 263, 281 straipsnių pakeitimo ir papildymo, Kodekso papildymo nauju 271¹ straipsniu bei 39 ir 243 straipsnių išbraukimo įstatymo projektui. 2003, nr. IXP-2321 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.206457?positionInSearchResults=205&searchModelUUID=f2b49e21-4898-453c-acfb-d4ff11f15ae1>>.

³⁸ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 39¹ ir 306¹ straipsniais įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 89-2741.

³⁹ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. 2009, nr. XIP-1112 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.353132?positionInSearchResults=155&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.

taisyklių ir nesukėlė jokių žalingų padarinių, padarė baudžiamąjį nusižengimą ir yra baudžiamas bauda arba viešaisiais darbais, arba laisvės apribojimu, arba areštu. Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija nesutiko⁴⁰ su tokiu projektu ir nurodė, kad įsigaliojus LR BK, buvo atsisakyta pakartotinumų, kaip nusikalstamos veikos padidintą pavojingumą apibūdinančio požymio, kuris siejamas su kaltininko asmenybe ir nurodo būtent pažeidėjo, o ne nusikalstamos veikos, didesnį pavojingumą visuomenei. Pakeitimo projektas nebuvo priimtas. Vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio, kaip teisės pažeidimo, galimas perkėlimas iš administracinės į baudžiamąją justiciją buvo kritikuotinas ir teisės mokslininkų. I. Daukšaitė savo publikacijoje apie nusikalstamas veikas, padaromas neblaivių transporto priemonių vairuotojų, nurodė, kad nepritaria iniciatyvai kriminalizuoti vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio. Jos nuomone, kovojant su neblaivių vairuotojų dalyvavimu kelių eisme ir siekiant ne trumpalaikių, bet ilgalaikių rezultatų, turėtų būti orientuojamasi ne į baudžiamosios atsakomybės taikymą, o į aktyvų ir kompleksinį kitų priemonių, ypač prevencinių bei nukreiptų į galimybės vairuoti apsvaigus apribojimą, taikymą. Baudžiamųjų teisinių priemonių pasitelkimas, I. Daukšaitės požiūriu, galėtų būti svarstomas pirmiausia pavojingesnių, lyginant vien tik su vairavimu apsvaigus nuo alkoholio, ir gana paplitusių veikų atžvilgiu, pavyzdžiui, kai transporto priemonės vairuojamos asmenų, kurie yra ne tik apsvaigę nuo alkoholio, tačiau dar ir neturi teisės atlikti tokius veiksmus⁴¹.

Vis dėlto, nepaisant anksčiau neįvykusio kriminalizavimo, nuo 2017 m. sausio 1 d.⁴² LR BK 281 straipsnis papildytas 7 dalimi, kuri numatė, kad tas, kas vairavo kelių transporto priemonę arba mokė praktinio vairavimo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, yra baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų. Ši teisės norma galiojo iki 2019 m. balandžio 1 d.⁴³, kai mėginant ištaisyti jos taikymo problemas ir siekiant dar labiau griežtinti teisinę atsakomybę bei išvengti teisės normų tarpusavio konkurencijos problematikos, LR BK 281 straipsnio 7 dalis buvo panaikinta, nusikalstamos veikos sudėtis papildyta tam tikrais požymiais bei perkelta į

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos išvada dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIP-111. 2009, nr. 9923 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAPIS.12851?positionInSearchResults=149&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.

⁴¹ DAUKŠAITĖ, I. Kelių transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems: ar reikalinga plėsti baudžiamosios atsakomybės ribas? *Teisės problemos*, 2004, nr. 4(86), p. 61.

⁴² Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47, 176, 220, 221, 272, 273, 281, 284 straipsnių pakeitimo įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2015, nr. 11240).

⁴³ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68, 281 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 281¹ straipsniu įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 859.

atskirą baudžiamojo įstatymo normą – LR BK 281¹ straipsnį „Transporto priemonių vairavimas, kai vairuoja neblaivus asmuo“. Šioje normoje numatyta, kad tas, kas vairavo motorinę transporto priemonę, traktorių ar savaeigę mašiną arba mokė praktinio vairavimo būdamas neblaivus, kai jam nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas, arba vengė neblaivumo patikrinimo, kai jam buvo nustatyti neblaivumo požymiai, arba vartojo alkoholį po eismo įvykio iki jo aplinkybių nustatymo ir jam nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas, baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų. Ši teisės norma taikoma ir tais atvejais, kai veikos yra padarytos dėl neatsargumo.

Kriminalizuojant vairavimą apsvaigus nuo alkoholio siekiama bendrosios prevencijos tikslų⁴⁴, t. y. sulaikyti visuomenę nuo atlikimo veiksmų, keliančių grėsmę kelių eismo dalyvių sveikatai, gyvybei ir saugumui. Teisinė norma šiuo atveju yra kaip kitų asmenų įspėjimo, informavimo priemonė. Taikant baudžiamosios teisės reguliuojamas poveikio priemones mėginama atimti ar apriboti nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui galimybę daryti naujas nusikalstamas veikas, t. y. pakartotinai vairuoti transporto priemones, esant apsvaigus nuo alkoholio. Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos kontekste, šis tikslas yra įgyvendinamas skiriant baudžiamojo poveikio priemones – uždraudimą naudotis teise vairuoti transporto priemones (LR BK 68 straipsnis) ir transporto priemonės konfiskavimą (LR BK 72 straipsnis)⁴⁵. Galiausia, taikant baudžiamąją atsakomybę už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio mėginama paveikti nusikalstamus veiksmus atlikusį asmenį, kad jis laikytųsi KET nuostatų ir vėl nenusikalstų⁴⁶. Vis dėlto, teisės mokslininkai kritikuoja baudžiamojo kodekso griežtinimą. Pavyzdžiui, O. Fedosiuk akcentuoja, kad nereikia tapatinti atgrasymo idėjos su bendrąja prevencija. „Klausantis dar vieno siūlymo įtvirtinti atgrasančias, griežtas sankcijas už kurį nors valstybei žalingą elgesį belieka tik stebėtis jau prieš kelis šimtmečius suformuotų kriminologinių aksiomų ignoravimu. Juk Čezarės Bekarijos 1764 m. įvardyta bendrosios prevencijos prasmė yra visai kitokia – užkardyti nusikaltimus ir atitolinti nuo jų nekaltus piliečius, bausmė turi turėti didžiausią poveikį taikant minimalų skausmo kiekį“.

⁴⁴ PRAPIESTIS, J. et al. *Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Bendroji dalis (1-98 straipsniai)*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2004, p. 18.

⁴⁵ Apie šias baudžiamojo poveikio priemones, jų taikymą ir esamą skyrimo problematiką plačiau kalbama trečiojoje tyrimo dalyje.

⁴⁶ PRAPIESTIS, J. et al. *Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Bendroji dalis (1-98 straipsniai)*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2004, p. 265.

Teisės mokslininko teigimu, demokratinė valstybė, skelbdama tam tikrą elgesį nusikalstamu ir nustatydamą bausmę negali užsibrėžti tikslo bauginti piliečius⁴⁷.

Apibendrinant teigtina, kad transporto priemonių vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio nuo seno buvo vertintinas kaip pavojingas teisės pažeidimas. Administracinė atsakomybė už tokius veiksmus buvo reglamentuota LTSR ATPK 126 straipsnyje, už šį teisės pažeidimą skiriant baudą arba teisės vairuoti transporto priemones atėmimą. Teisės normos nuolat kito, teisinė atsakomybė buvo griežtinama ilginant specialiosios teisės atėmimo terminą, net kelis kartus didinant galimą skirti baudos dydį, buvo įvestos naujos nuobaudos – atlygintinis administracinio pažeidimo padarymo įrankio paėmimas ir administracinis areštas. Teisės aktų pakeitimais buvo išskirti tam tikri požymiai, kurių pagrindu asmens teisinė atsakomybė buvo individualizuojama: asmens neblaivumo laipsnis, turimas vairavimo stažas, transporto priemonės, su kuria buvo atliktas teisės pažeidimas rūšis. Už pakartotinį vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio buvo taikoma baudžiamoji atsakomybė, remiantis LTSR BK 246¹ straipsniu. 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojo LR BK pakeitimai, pagal kuriuos transporto priemonės vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio, kai yra daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, laikomas nusikaltimu. Ši teisės norma galiojo iki 2019 m. balandžio 1 d., kai bandant ištaisyti jos taikymo problemas ir siekiant dar labiau griežtinti teisinę atsakomybę bei išvengti teisės normų tarpusavio konkurencijos problematikos nusikalstamos veikos sudėtis išplėsta bei perkelta į LR BK 281¹ straipsnį.

⁴⁷ FEDOSIUK, O. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso galiojimo dešimtmetis: pamąstymai apie nepasiteisinusius lūkesčius, esamą būklę ir tolesnę raidą. Iš: *Globalizacijos iššūkiai baudžiamajai justicijai*. Recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės, bausmių vykdymo ir baudžiamojo proceso klausimais rinkinys. Vilnius: Registrų centras, 2014, p. 28.

2. Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėtis ir jos aiškinimas Lietuvos teismų praktikoje

Tam tikro elgesio kriminalizavimas turi būti krašutinė *ultima ratio*⁴⁸ priemonė, todėl norint užtikrinti esminį legalumo principą turi būti keliami reikalavimai⁴⁹, kad neliktų neaiškumų dėl to, kokį elgesį baudžiamasis įstatymas uždraudžia⁵⁰. Kiekviena nusikalstama veika privalo būti tiksliai apibrėžta baudžiamajame įstatyme, išskiriant esminius jos požymius, tam, kad kiekvienas asmuo galėtų suprasti, kokie veiksmai ar neveikimas gali užtraukti baudžiamąją atsakomybę. Nesilaikant šių principų neretai atsiranda tam tikros teisės normų taikymo problemos. Šioje magistro darbo dalyje bus analizuojama, su kokiomis problemomis susiduria teismai aiškindami transporto priemonės vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties elementus ir kaip šių probleminių aspektų atžvilgiu kito teismų praktika.

2.1. Objektvieji požymiai

Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties pagrindinis tiesioginis **objektas** yra kelių transporto eismo saugumas. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ)⁵¹ 2 straipsnio 16 dalyje nurodoma, kad eismo saugumas yra visuma kelių eismo ypatybių, rodančių, kiek eismo dalyviai yra apsaugoti nuo eismo įvykių ir jų padarinių. SEAKĮ 4 straipsnyje įtvirtintuose eismo saugumo užtikrinimo principuose išskiriamos tam tikros pareigos, kurių valstybė ir eismo dalyviai privalo laikytis vieni kitų atžvilgiu. Valstybė yra įpareigota sudaryti saugias dalyvavimo eisme sąlygas, tuo tarpu eismo dalyvių privalo žinoti ir laikytis valstybės nustatytos eismo tvarkos. Eismo dalyvių elgesys turi būti grindžiamas savitarpio pagarba ir atsargumu, siekiu padėti kitiems eismo dalyviams, tam

⁴⁸ FEDOSIUK, O. Baudžiamoji atsakomybė kaip krašutinė priemonė (*ultima ratio*): teorija ir realybė. *Jurisprudencija*, 2012, Nr. 19(2), p. 718.

⁴⁹ ŠVEDAS, G. *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006, p. 28, 32.

⁵⁰ FEDOSIUK, O. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso galiojimo dešimtmetis: pamastymai apie nepasiteisinusius lūkesčius, esamą būklę ir tolesnę raidą. Iš *Globalizacijos iššūkiai baudžiamajai justicijai*. Recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės, bausmių vykdymo ir baudžiamojo proceso klausimais rinkinys. Vilnius: Registrų centras, 2014, p. 31; PIKELIS, A. *Baudžiamosios teisėkūros labirintai*. Vilnius: Lucijus, 2011, p. 46-47.

⁵¹ Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas. *Valstybės žinios*, 2007, nr. 128-5213.

svarbu laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių ar jų turto saugumui bei aplinkai, eismo dalyviai taip pat privalo imtis visų būtinų priemonių, siekiant išvengti nuostolingų padarinių arba juos sumažinti.

Vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties *objektyviąją pusę* sudaro du elementai: 1) kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimas vairuojant transporto priemones apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio ir 2) transporto priemonės tiesioginis panaudojimas atliekant šiuos veiksmus. Šie požymiai yra laikomi būtinaisiais nagrinėjamos nusikalstamos veikos sudėties elementais, kurie yra privalomai įrodinėjami tiriant tokio pobūdžio veikas⁵² ir kurių nesant yra negalimas šios nusikalstamos veikos inkriminavimas.

Kelių eismo saugumo taisyklės gali būti pažeidžiamos aktyviais arba pasyviais veiksmais (neveikimu). Tyrimu analizuojamas nusikaltimas gali būti padaromas tik veikiant aktyviai, t. y. vairuojant, valdant transporto priemonę esant apsvaigus nuo alkoholio, atliekant tam tikrus fizinius veiksmus. Neveikimu šios nusikalstamos veikos padaryti neįmanoma. Kelių eismo saugumas yra pažeidžiamas tada, kai nesilaikoma teisės aktais įtvirtintų nuostatų, kuriomis transporto priemonės valdantiems asmenims yra imperatyviai uždrausta vartoti psichiką veikiančias medžiagas. Kadangi vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio nusikalstamos veikos dispozicija yra blanketinė, joje nėra detalizuojama, kokių konkrečių taisyklių pažeidimas sudaro nusikaltimo objektyviąją pusę⁵³, taigi, siekiant inkriminuoti šios nusikalstamos veikos padarymą pirmiausia būtina nustatyti, kokius teisės aktus pažeidė automobilį vairavęs asmuo. Šia nusikalstama veika yra pažeidžiamos SEAKĮ 13 straipsnio 1 dalyje ir KET 14 dalyje įtvirtintos imperatyvios nuostatos, draudžiančios vairuoti transporto priemonę (SEAKĮ ši sąvoka detalizuojama kaip „motorinė transporto priemonė, traktorius, savaeigė mašina“) asmenims, esant neblaiviems. Kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimui būtini du požymiai: apsvaigimo nuo alkoholio būseną ir transporto priemonės vairavimo faktas.

SEAKĮ 2 straipsnio 42 dalyje įtvirtinta neblaivumo sąvoka. Neblaivumas - tai etilo alkoholio vartojusio asmens būseną, kai šio alkoholio koncentracija biologinėse organizmo terpėse (iškvėptame ore, kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose) viršija įstatymų nustatytą leidžiamą normą. Asmenų, vairujančių transporto priemones, iškvėptame

⁵² PIESLIAKAS, V. *Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1996, p. 38.

⁵³ *Ibid.*, p. 42, 68; PIESLIAKAS, V. *Lietuvos baudžiamoji teisė*. Pirmą knygą. Vilnius: Justitia, 2006, p. 13.

ore, kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose didžiausia leidžiama etilo alkoholio koncentracija vairavimo metu yra 0,4 promilės. Pradedantieji vairuotojai, taksi automobilių, mopėdų, motociklų, triračių, lengvųjų keturračių, keturračių, galingųjų keturračių, transporto priemonių, kurių didžiausioji leidžiama masė didesnė kaip 3,5 t arba kurios turi daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, arba kuriomis vežami pavojingieji kroviniai, vairuotojai laikomi neblaiviais, kai etilo alkoholio koncentracija jų iškvėptame ore, kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose yra daugiau kaip 0 promilių. Lyginant su Lietuvoje esančiu teisiniu reguliavimu, kitose Europos šalyse leistinas alkoholio kiekis transporto priemonių vairuotojams skiriasi⁵⁴. Kai kuriose šalyse vadovaujamosi nuostata, kad alkoholio vartojimas didelės įtakos transporto priemonės valdymui neturi, pavyzdžiui, Kipre leidžiama etilo alkoholio koncentracija kraujyje yra 0,9 promilės etilo alkoholio, Liuksemburge ir Maltoje – 0,8 promilės etilo alkoholio. Kitose šalyse, pavyzdžiui, Čekijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, yra laikomasi „nulinės tolerancijos“ politikos – manoma, kad alkoholio vartojimas ir transporto priemonės valdymas yra nesuderinami dalykai, todėl vairuoti esant apsvaigus nuo alkoholio draudžiama. Lietuvoje transporto priemonės vairuojančių asmenų apsvaigimo kontrolę ir medicininės apžiūros apsvaigimui nustatyti atlikimo tvarką reglamentuoja Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklės⁵⁵ (toliau – Neblaivumo nustatymo taisyklės), Medicininės apžiūros neblaivumui (girtumui) ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti atlikimo metodika ir Bendros asmens būklės įvertinimo metodika⁵⁶.

Vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio nusikalstamos veikos inkriminavimui yra labai svarbus asmens, vairuojančio transporto priemonę, apsvaigimo nuo alkoholio lygis, jis turi viršyti 1,5 promilės etilo alkoholio. Pavyzdžiui, 2017 m. Vilniaus apygardos teismo nagrinėtose bylose⁵⁷ kaltinamieji buvo apsvaigę nuo 1,51 promilės etilo alkoholio iki 3,59

⁵⁴ Lietuvos kelių policijos tarnybos duomenys apie leistiną alkoholio kiekį transporto priemonių vairuotojams Europos šalyse [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<http://lkpt.policija.lrv.lt/lt/svarbi-informacija/leistinas-alkoholio-kiekis-transporto-priemoniu-vairuotojams-europos-salyse>>.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo. Valstybės žinios, 2006, nr. 56-2000.

⁵⁶ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl Medicininės apžiūros neblaivumui (girtumui) ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti atlikimo ir Bendros asmens būklės įvertinimo metodikų patvirtinimo. Valstybės žinios, 2006, nr. 71-2641.

⁵⁷ Atliekant teismų praktikos analizę buvo ištirta 51 Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla, nagrinėta per 2017 m., skaičiavimai atlikti darbo autorės.

promilės etilo alkoholio, t. y. vidutiniškai apie 2,21 promilės etilo alkoholio⁵⁸. Nustačius, kad asmuo yra blaivus arba jo apsvaigimo lygis neviršija 1,5 promilės etilo alkoholio, jis negali traukiamas baudžiamojon atsakomybėn pagal šį LR BK straipsnį. Nors baudžiamoji atsakomybė iškyla tais atvejais, kai alkoholio koncentracija kraujyje viršija 1,5 promilės ir esant didesniai girtumo laipsniui nėra diferencijuojama, į šią aplinkybę yra atsižvelgiama skiriant bausmę arba atleidžiant nuo baudžiamosios atsakomybės. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas pasisakė, kad „šiuo atveju padariniai taikant valstybės prievartos priemonę yra adekvatūs padarytai nusikalstamai veikai, nes asmuo būdamas sunkaus girtumo, kai kraujyje alkoholio koncentracija daugiau nei dvigubai viršijo ribą, nuo kurios kyla baudžiamoji atsakomybė pagal LR BK 281 straipsnio 7 dalį“⁵⁹.

Priėmus baudžiamojo įstatymo pakeitimus, kriminalizuojančius vairavimą apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, teisės aktuose *expressis verbis* nebuvo įtvirtinta, koku būdu turi būti nustatomas asmens, vairavusio transporto priemonę, apsvaigimo laipsnis. LR BK 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtintos nusikalstamos veikos dispozicijoje buvo nurodyta „būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio“, taigi teismai laikėsi pozicijos, kad įstatymų leidėjas formuodamas šios teisės normos dispoziciją kaip privalomąjį požymį įtraukė kraujo tyrimą, taigi jo atlikimas yra privalomas nusikalstamos veikos inkriminavimui. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas pažymėjo, kad „įstatymo leidėjas, kriminalizuodamas vairavimą neblaiviam, vienareikšmiškai numatė, kad baudžiamoji atsakomybė kyla, jeigu asmuo vairuoja kelių transporto priemonę arba moko praktinio vairavimo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje, o ne kitose organizmo terpėse yra daugiau negu 1,5 promilės alkoholio“⁶⁰. Vis dėlto, vėlesnėje teismų praktikoje išaiškinta, kad tokia teismų pozicija buvo klaidinga ir apsvaigimą nuo alkoholio galima įrodinėti ne tik laboratoriniu kraujo tyrimu⁶¹, bet ir kitomis

⁵⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. kovo 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241-468/2017 - 2,73 promilių etilo alkoholio; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-429-468/2017 - 2,90 promilės etilo alkoholio; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-439-497/2017 - 3,59 promilių etilo alkoholio; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. liepos 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-397-843/2017 - 2,79 promilės etilo alkoholio.

⁵⁹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-439-497/2017.

⁶⁰ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-259-360/2017.

⁶¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-121-697/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-289-895/2018; Lietuvos Aukščiausiojo

priemonėmis. Kraujo tyrimui alternatyvi priemonė, kuria gali būti nustatomas asmens neblaivumas, yra specialus prietaisas - alkotesteris⁶². Alkotesterio veikimo principas pagrįstas tuo, kad žmogaus iškvėptame ore esančių alkoholio garų koncentracija yra tiesiogiai proporcinga kraujyje ištirpusio alkoholio koncentracijai⁶³. Alkoholio kiekio nustatymas alkotesteriu yra leistina priemonė, kai tai atliekama sertifikuoto gamintojo metrologiškai patikrintomis specialiosiomis techninėmis priemonėmis⁶⁴. Alkoholio koncentracijos iškvėptame ore ir kraujyje konvertavimo santykis įvairiose pasaulio šalyse yra nuo 2000:1 iki 2300:1 BBR (angliškai – *Blood Breath Ratio* – kraujo kvapo/kvėpavimo koeficientas). Lietuvoje naudojamuose alkoholio matuokliuose yra naudojamas 2100:1 BBR koeficientas. Šis koeficientas taip pat taikomas Vokietijoje, Danijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Australijoje, Kanadoje, JAV ir kt.⁶⁵. Šis koeficientas reiškia, kad iškvėptuose 2,1 litro oro apytiksliai yra tiek pat alkoholio, kiek jo yra 1 mg kraujo. Remiantis teismų praktika, įrodinėjant asmens apsvaigimo faktą gali būti papildomai atsižvelgiama ir į kitas aplinkybes⁶⁶, pavyzdžiui, vienoje byloje teismas, darydamas išvadą dėl to, kad asmens neblaivumo laipsnis buvo didesnis negu 1,5 promilės, atsižvelgė į tai, kad: 1) vairuotojui alkoholio matuokliu buvo nustatytas 2,10 promilės neblaivumas; 2) medicininės apžiūros metu nustatyti klinikinės būklės požymiai (asmuo yra nerimastingas, dirglus, nekritiškas savo būklės atžvilgiu, negalėjo tiksliai nurodyti savo sulaikymo aplinkybių, nesugebėjo atlikti Šultės mėginio, stebėtas abipusis horizontalus nistagmas, negalėjo pataikyti pirštu į nosies galą, eidamas svyravo, atlikdamas posūkius griuvo, iš burnos buvo jaučiamas alkoholio

Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-342-689/2018.

⁶² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-431/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-121-697/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-289-895/2018.

⁶³ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-402-870/2018.

⁶⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-121-697/2018.

⁶⁵ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gegužės 23 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-239-851/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-462-851/2018; Vilniaus apygardos teismo baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. AN2-522-851/2018.

⁶⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-431/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-121-697/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-289-895/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-342-689/2018.

kvapas, taip pat buvo sutrikusi artikuliacija), kurie yra būdingi vidutiniam arba sunkiam girtumui; 3) pagal liudytojų parodymus asmuo buvo akivaizdžiai neblaivus, atrodė girtesnis negu vidutinio girtumo laipsnio⁶⁷. Taigi, prieš tai nurodytos aplinkybės nors savaime ir nėra savarankiškais įrodymais, pagrindžiančiais asmens neblaivumo faktą, tačiau turi įtakos sprendžiant dėl tokios būsenos galimumo.

Nuo 2019 m. balandžio 1 d. įsigaliojusiame LR BK 281¹ straipsnyje, iš normos dispozicijos pašalinta nuostata apie etilo alkoholio kiekį kraujyje, t. y. nėra nurodoma, kokioje terpėje turi būti nustatomas etilo alkoholio kiekis.

Nuo 2019 m. balandžio 1 d. teisės aktų pakeitimais taip pat pakeista ir vairuotojų neblaivumo nustatymo tvarka⁶⁸. Neblaivumo nustatymo taisyklių 4 punkte nurodoma, kad policijos pareigūnai per tikrinimą nustatę, kad transporto priemonės vairuotojo iškvėptame ore etilo alkoholio koncentracija yra 1,51 ir daugiau promilių ne anksčiau kaip po 15 minučių ir ne vėliau kaip po 30 minučių nuo pirmojo tikrinimo atlieka pakartotinį tikrinimą. Kai pirmojo ir pakartotinio tikrinimo rezultatai skiriasi, laikoma, kad per tikrinimą nustatyta asmens iškvėptame ore esanti etilo alkoholio koncentracija yra ta, kuri yra mažiausia iš nustatytų per pirmąjį ir pakartotinį tikrinimą. Kai nėra objektyviai įmanoma atlikti asmens blaivumo patikrinimą, policijos pareigūnai turi asmenis pristatyti į sveikatos priežiūros įstaigą atlikti medicininę apžiūrą. Neblaivumo patikrinimo atlikimo negalimumą gali lemti įvairios objektyvios priežastys, pavyzdžiui, alkotesterio gedimai arba situacijos, kai yra pagrindo manyti, jog prietaiso rodomi duomenys yra neteisingi. Neblaivumo patikrinimo negalimumą gali lemti ir vairuotojo būseną, pavyzdžiui, didelis neblaivumo laipsnis, liga⁶⁹. Remiantis prieš tai galiojusiu reguliavimu, pareigūnai turėjo pareigą pristatyti asmenis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą visais atvejais, kai buvo nustatyta, kad asmens neblaivumas viršija 1,5 promilės etilo alkoholio, tai buvo neekonomiška ir nenaudinga laiko sąnaudų atžvilgiu.

⁶⁷ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 2 d. nuosprendis *baudžiamajoje byloje Nr. 1A-56-462/2018*.

⁶⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 452 „Dėl transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo ir leidžiamos etilo alkoholio koncentracijos darbo metu nustatymo“ pakeitimo. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 4194.

⁶⁹ ABRAMAVIČIUS, A., MIKELĖNAS, V. *Autotransporto priemonių valdytojų teisinė atsakomybė*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010, p. 170.

LR BK 281¹ straipsniu yra kriminalizuotas asmens atsisakymas tikrintis blaivumą⁷⁰. Šis veiksmas yra pavojingas teisės pažeidimas, įstatymo leidėjo prilygintas automobilio vairavimui neblaiviam⁷¹. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte⁷² nurodoma, kad toks teisinis reguliavimas, kai diferencijuojama atsakomybė už vairavimą neblaiviam ir neblaivumo patikrinimo vengimą, už vieną teisės pažeidimą nustatant baudžiamąją atsakomybę, o už kitą tik administracinę, yra netinkamas, nes „asmens padarytos veikos teisinis vertinimas tampa priklausomas ne nuo objektyvių veikos požymių, o nuo asmens elgesio, t. y. baudžiamoji atsakomybė negali būti taikoma, jei asmuo atsisako pasitikrinti neblaivumą“. Teismų praktikoje išaiškinta, kad neblaivumo patikrinimo vengimu laikomi atvejai, kai dėl asmens sąmoningos veikos nebuvo galimybių patikrinti jo neblaivumą. Inkriminuojant tokį pažeidimą, būtina nustatyti, ar asmuo atliko veiksmus, kurie užkirto kelią neblaivumo nustatymui⁷³. Tai gali būti bet kokie veiksmai ar neveikimas, kuriais vairuotojas išreiškia savo valią (apsisprendimą) nesitikrinti⁷⁴. Vairuotojo būseną, dėl kurios jis paprasčiausiai nesugeba atlikti būtinų tikrinimui veiksmų, nelaikytina neblaivumo patikrinimo vengimu, o sudaro pagrindą vertinti, kad nėra objektyvios galimybės vairuotojo patikrinti⁷⁵. Pabrėžtina, kad baudžiamoji atsakomybė už atsisakymą pasitikrinti neblaivumą gali būti taikoma tik tada, jeigu asmeniui buvo nustatyti neblaivumo požymiai. Tai reiškia, kad remiantis kitomis aplinkybėmis, pareigūnui ar kitiems asmenims turi kilti pagrįstas įtarimas dėl asmens blaivumo būsenos. Taip pat akcentuotina, kad Neblaivumo nustatymo taisyklių 6.2 papunktyje imperatyviai numatoma, jog policijos pareigūnai privalo asmeniui išaiškinti jo atsisakymo tikrintis teisinės pasekmes. Nesant tokio išaiškinimo, teisinė atsakomybė negali būti taikoma.

Kadangi pati apsvaigimo nuo alkoholio būseną savaime nėra nusikalstama, svarbu nustatyti, kad asmuo buvo ne tik apsvaigęs nuo alkoholio esant virš 1,5 promilės etilo alkoholio, tačiau buvo transporto priemonės vairuotojas, t. y. atliko veiksmus, kurie gali būti laikomi vairavimu. SEAKĮ 2 straipsnio 82 dalyje suformuotas vairavimo apibrėžimas.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68, 281 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 281¹ straipsniu įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 859.

⁷¹ ABRAMAVIČIUS, A., MIKELĖNAS, V. *Autotransporto priemonių valdytojų teisinė atsakomybė*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010, p. 168.

⁷² Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 422 straipsnio pakeitimų įstatymų projektų aiškinamasis raštas. 2016, nr. XIIP-264 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/28863990c8e511e682539852a4b72dd4?jfwid=7lxt7s2lt>>.

⁷³ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2006 m. rugsėjo 26 d. nutartis byloje Nr. N-444-1040/2016.

⁷⁴ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2010 m. gegužės 21 d. nutartis byloje Nr. N-62-4668/2010.

⁷⁵ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. spalio 2 d. nutartis byloje Nr. N-444-3601/2009.

Transporto priemonės vairavimas, tai transporto priemonėje ar ant jos esančio asmens arba savivaldžio automobilio įrangos veiksmai, kuriais valdoma transporto priemonė. Teismų praktikoje yra suformuota taisyklė, kokie teisės pažeidėjo atlikti veiksmai gali būti prilyginami transporto priemonės vairavimu. Transporto priemonės vairavimas nesiejamas su vidaus variklio užvedimu⁷⁶ ar su nuvažiuotu atstumu, pakanka konstatuoti, kad transporto priemonė judėjo asmens valdoma⁷⁷, nes net pajudėjimas transporto priemone iš vietos vertinamas kaip vairavimas⁷⁸. Vairavimu laikomi tokie atvejai, kaip, pavyzdžiui, asmens sėdėjimas už vairo kai šis automobilis yra stumiamas⁷⁹, veiksmai patraukiant automobilį iš jo stovėjimo vietos į kitą vietą⁸⁰. Analizuojant teismų praktiką pastebėtina, kad teismai nustatydami, ar asmuo vairavo transporto priemonę, atsižvelgia į jo valią atlikti šiuos veiksmus. Pavyzdžiui, vienoje byloje, kai asmuo bandė išvaryti automobilį iš griovio teismas konstatavo, kad net ir nedidelis automobilio pajudėjimas iš vienos vietos į kitą atitiko vairavimo veiksmus⁸¹. Kitoje byloje asmuo buvo policijos pareigūno paprašytas perstatyti automobilį į kitą stovėjimo vietą. Nepaisant to, kad veiksmas buvo atliktas automobilių stovėjimo aikštelėje, teismas priėmė išvadą, kad teisės pažeidėjo veiksmai gali būti prilyginami transporto priemonės vairavimui⁸². Vis dėlto, vien asmens sėdėjimas už automobilio vairo nėra pakankamas jo veiksmus laikyti vairavimu. Pavyzdžiui, vienoje byloje asmuo stovinčioje transporto

⁷⁶ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. balandžio 20 d. nutartis byloje Nr. N-444-765-09, Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2014 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-1210-290/2014.

⁷⁷ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. balandžio 20 d. nutartis byloje Nr. N-444-765-09; Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. spalio 2 d. nutartis byloje Nr. N-575-4038-09; Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. spalio 2 d. nutartis byloje Nr. N-444-3390-09; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-791-195/2011; Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2012 m. liepos 2 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-446-417/2012, Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2013 m. sausio 9 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-43-327/2013; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2015 m. vasario 25 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-212-149/2015; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2016 m. gegužės 5 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-477-149/2016.

⁷⁸ Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 11 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-178-282/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gruodžio 27 d. nutartis administracinio teisės nusižengimo byloje Nr. AN2-508-365/2018.

⁷⁹ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. birželio 12 d. nutartis byloje Nr. N-444-1556-09; Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2010 m. kovo 22 d. nutartis byloje Nr. N-438-188/2010.

⁸⁰ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 16 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-408-935/2018.

⁸¹ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2011 m. gegužės 27 d. nutartis byloje Nr. N-444-918-11.

⁸² Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 16 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-408-935/2018.

priemonėje vartojo alkoholį ir užmigo prie vairo. Teismas nurodė, kad vien tokie veiksmai, nenustačius papildomų aplinkybių negali būti laikomi vairavimu⁸³.

Teismų praktikoje analizuojamas klausimas, ar siekiant inkriminuoti transporto priemonės vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio veiksmus yra būtina, kad jie būtų atlikti eismo metu kelyje kartu su kitais dalyviais, ar teisės pažeidimas gali būti laikomas padarytu ir kitose vietose. Teismų praktika šiuo klausimu nėra vieninga. Didžiojoje dalyje teismų sprendimų nėra atsižvelgiama į tai, kur buvo vairuota transporto priemonė, pavyzdžiui, į tai, kad važiavimo atstumas buvo nedidelis, vairuota tik norint perstatyti transporto priemonę į kitą vietą⁸⁴, ar kad vairuota savo namo kieme ir gatvėje prie nuosavo namo⁸⁵. Kitose bylose nurodoma, kad, jei veika padaryta ne eismo metu, tai rodo jos mažesnę pavojingumą. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas nurodė, kad kadangi asmuo transporto priemonę vairavo ne kelyje, o automobilių aikštelėje, tai rodo mažesnę pavojingumą kitų eismo dalyvių saugumui⁸⁶. Kai kuriose bylose nusikalstamos veikos padarymo vieta laikoma jos pavojingumą didinančiu požymiu, pavyzdžiui, tai, kad asmuo automobilį vairavo mieste, intensyvaus eismo gatvėje, nakties metu, pavojingai manevruodamas, neįjungęs šviesų⁸⁷, kad asmuo transporto priemonę pavojingai valdė mieste, vakare, atvyko į žmonių susibūrimo vietą⁸⁸, kad vairuota mieste spūsties valandomis⁸⁹. Darbo autorės nuomone, su tokiu nusikalstamų veikų diferencijavimu pagal tai, kokioje vietoje atlikta veika, nesutiktina. Vairavimas apsvaigus nuo alkoholio, yra vienas pavojingiausių poelgių, kadangi tokia būseną žymiai pablogina vairuotojo reakciją: vairuotojas gali netinkamai įvertinti greitį, atstumą ir priimti klaidingus sprendimus, dėl kurių gali nukentėti asmenų gyvybė, sveikata⁹⁰ ar turtas⁹¹. Ne veikos padarymo vieta (kelias, eismas), o asmens,

⁸³ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2015 m. vasario 5 d. nutarimas administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-97-319/2015.

⁸⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018.

⁸⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-719/2018.

⁸⁶ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-499-785/2017.

⁸⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-302-1073/2018.

⁸⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-261-489/2018.

⁸⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

⁹⁰ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 16 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-408-935/2018.

padariusio nusikalstamus veiksmus būseną, t. y. apsvaigimas, esant vidutiniam ar sunkiam apsvaigimo laipsniui, yra esminis veikos požymis, būtent dėl kurio ši veika ir buvo kriminalizuota. Remiantis autorės atlikta virš 100 baudžiamųjų bylų analize, LR BK 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta nusikalstama veika dažniausia padaroma vėlai vakare ar nakties metu⁹². Pavyzdžiui, vienoje byloje veika buvo padaryta 04.05 val.⁹³, kitoje byloje - 3.37 val.⁹⁴.

Tyrimu analizuojama nusikalstama veika objektyviai įvykdoma panaudojant transporto priemonę. Be jos yra neįmanomas veikos padarymas, taigi transporto priemonė yra laikoma būtinuoju sudėties požymiu (lot. *conditio sine qua non*)⁹⁵. Pagal KET 3 straipsnį transporto priemonėmis laikomos priemonės, skirtos žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Kelių eismo transporto priemonės yra visų rūšių automobiliai, traktoriai, kitos savaeigės mašinos, troleibusai, motociklai ir kitos mechaninės transporto priemonės. Prie transporto priemonių nepriskiriami arkliais traukiami vežimai, dviračiai⁹⁶. Savaeigėmis mašinomis laikomos mašinos, skirtos specialioms darbams atlikti: keliams tiesti – greideriai; derliui apdoroti – kombainai ir t. t., o kitomis mechaninėmis priemonėmis – transporto priemonės, turinčios variklį, pvz., mopedai⁹⁷. Transporto priemonė, kurią vairavo nuo alkoholio apsvaigęs asmuo, yra pripažįstama nusikalstamos veikos padarymo priemone⁹⁸. Autorė, atlikusi teismų praktikos tyrimą pastebi, kad

⁹¹ TUMAS, V. Chuliganiško ir pavojingo vairavimo, kaip kelių eismo taisyklių pažeidimų, vertinimas. Visuomenės saugumas ir viešojo tvarka, 2012, nr. 2012(7), p. 249.

⁹² Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-416-190/2017 - 00.05 val., Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-493-654/2017 - 02.15 val., Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-653-209/2017- 01.58 val., Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-675-468/2017 - 02.05 val., Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-649-211/2017- 00.35 val..

⁹³ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-242-870/2017.

⁹⁴ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 6 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-602-1020/2017.

⁹⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017.

⁹⁶ ABRAMAVIČIUS, A. et al. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Specialioji dalis (213-330 straipsniai) Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010, p. 430.

⁹⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. gegužės 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-239/2013.

⁹⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-

analizuojama nusikalstamos veikos sudėtis dažniausia įgyvendinama naudojant automobilius⁹⁹, pasitaiko ir kitokių transporto priemonių, tokių kaip keturratis¹⁰⁰ ar traktorius¹⁰¹, tačiau, pavyzdžiui, elektrinis dviratis, nėra laikomas šios veikos padarymo priemone¹⁰².

LR BK 72 straipsnio 2 dalies prasme įstatymo uždraustos veikos įrankiu ar priemone (*instrumentum sceleris*) pripažįstami turintys ekonominę vertę daiktai ar kitas turtas, kurį kaltininkas naudojo darydamas nusikalstamą veiką. Nusikalstamos veikos priemone laikomas specialiai nusikalstamai veikai daryti pritaikytas turtas arba toks turtas, be kurio panaudojimo nusikalstamos veikos padarymas būtų labai apsunkintas¹⁰³. Tai daiktai, kurie patys nenaudojami nusikaltimui padaryti, tačiau palengvina nusikalstamų veiksmų atlikimą arba sudaro jų materialiąsias prielaidas¹⁰⁴. Kiekvienu atveju, siekiant pripažinti tam tikrą objektą nusikalstamos veikos padarymo priemone, būtina nustatyti, kad jis palengvino veikos padarymą, įvertinti konkretaus turto panaudojimo reikšmę nusikalstamos veikos sudėties požymių realizavimui. Tai, kad nusikalstama veika kitomis aplinkybėmis galėjo būti padaryta naudojant kitą priemonę¹⁰⁵, nėra svarbu, nes ne pats daiktas, o kaltininko veiksmai yra

79-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-433-1020/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-524-870/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-197-851/2018, Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 3 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-207-851/2018.

⁹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-302-1073/2018.

¹⁰⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-719/2018. Asmuo būdamas apsvaigęs vairavo vaikams skirtą keturratį motociklą „Nitro“.

¹⁰¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018. Asmuo būdamas apsvaigęs vairavo traktorių „Kirovec K-701“.

¹⁰² Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-24-462/2019.

¹⁰³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-636/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-500/2010.

¹⁰⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-636/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-500/2010; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018.

¹⁰⁵ KAVOLIŪNAITĖ, E. Turto konfiskavimas: reguliavimo tikslai ir teisinės prielaidos taikyti išplėstinį konfiskavimą Lietuvoje. *Teisės problemos*, 2008, nr. 1(59), p. 33.

pagrindas pripažinti jį nusikalstamu¹⁰⁶. Nenustačius, kad su nusikalstama veika siejamas turto panaudojimas palengvino jos padarymą, šis turtas nusikalstamos veikos priemone nepripažįstamas¹⁰⁷. Nusikalstamos veikos priemone gali būti laikomas tik toks turtas, kurį kaltininkas sąmoningai naudoja nusikalstamai veikai daryti. Dėl to paprastai nusikalstamos veikos įrankiu ar priemone pripažįstamas darant tyčines nusikalstamas veikas panaudotas turtas¹⁰⁸. Pavyzdžiui, vienoje byloje buvo nustatyta, kad asmuo vairavo kelių transporto priemonę – automobilį „Volvo XC90“, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo 2,06 promilės etilo alkoholio, taigi šis automobilis buvo pripažintas nusikalstamos veikos padarymo priemone¹⁰⁹.

Apibendrinant teigtina, kad valdant transporto priemonę apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio yra pažeidžiamas kelių eismo saugumas, nes nėra laikomasi SEAKĮ ir KET nuostatų nevairuoti transporto priemonių esant neblaiviam. Baudžiamąją atsakomybę užtraukia ne bet kokio lygio asmens neblaivumas, o tik toks, kai etilo alkoholio kiekis viršija 1,5 promilės. Teismų praktikoje buvo suformuota taisyklė, kad neblaivumas gali būti vertinamas ne tik kraujo tyrimu, bet ir alkotesteriu, neblaivumo faktą įrodyti gali padėti papildomi įrodymai, tokie kaip medicininės išvados ar liudytojų parodymai. Nuo 2019 m. balandžio 1 d. įsigaliojusiais vairuotojų neblaivumo nustatymo tvarkos pakeitimais numatyta, kad neblaivumas turi būti tikrinamas du kartus, nustatytu neblaivumu laikoma mažiausia asmens iškvėptame ore nustatyta etilo alkoholio koncentracija. Po šių pakeitimų policijos pareigūnams nebelieka pareigos į sveikatos priežiūros įstaigas pristatyti visus asmenis, įtariamus vairavimu esant apsvaigus nuo alkoholio, kai yra daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, tikėtina, kad tai padės taupyti valstybės biudžeto lėšas. Siekiant išvengti atvejų, kai asmenys, suvokdami, jog jų neblaivumas viršija 1,5 promilės etilo alkoholio, atsisako tikrintis neblaivumą ir tokiu būdu išvengia baudžiamosios atsakomybės, šie veiksmai nuo 2019 m. balandžio 1 d. buvo kriminalizuoti. Transporto priemonės vairavimu laikomas jos judėjimas sąlygotas tam tikrų

¹⁰⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-135-697/2018.

¹⁰⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

¹⁰⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018.

¹⁰⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018.

asmens veiksmų. Vien asmens, apsvaigusio nuo alkoholio, buvimas stovinčioje transporto priemonėje negali būti laikomas jos vairavimu, tačiau tokios situacijos, kai transporto priemonė juda, pavyzdžiui, yra kito asmens stumiama, o joje sėdintis asmuo ją valdo, yra prilyginamos vairavimui. Nėra svarbu, kokioje vietoje buvo padaryta nusikalstama veika, veikos pavojingumą atskleidžia asmens, atliekančio šiuos veiksmus neblaivumo būseną, o ne transporto priemonių eismo intensyvumas. LR BK 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta nusikalstama veika dažniausia padaroma vėlai vakare ar nakties metu. Transporto priemonė, vairuojama apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1.5 promilės etilo alkoholio, yra laikoma šios nusikalstamos veikos padarymo priemone.

2.2. Subjektyvieji požymiai

Vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties **subjektu** laikomas pakaltinamas, sulaukęs 16 metų fizinis asmuo, kuris valdo transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio esant 1,5 promilės etilo alkoholio.

SEAKĮ 2 straipsnio 91 dalyje nurodoma, kad vairuotoju laikomas asmuo, vairuojantis transporto priemonę. Vairuotojams prilyginami asmenys, dalyvaujantys eisme pagal SEAKĮ nustatytus papildomus reikalavimus (vadeliotojai, raiteliai, asmenys, varantys keliu gyvulius ar paukščius), taip pat asmenys, kurie moko vairuoti. LR BK 281 straipsnio 7 dalies nusikalstamos veikos sudėtį gali įgyvendinti kiekvienas asmuo, nepriklausomai nuo to, ar eismo įvykio metu jis turėjo teisę vairuoti. Šios veikos subjektu dažniausia yra vyrai. Pavyzdžiui, per 2017 m. Vilniaus apygardos teismo nagrinėtose bylose¹¹⁰ vairavimu apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio buvo kaltinami 45 vyrai ir 6 moterys¹¹¹, 2018 m.¹¹² – 140 vyrų ir 13 moterų¹¹³. Nusikalstamos veikos

¹¹⁰ Atliekant teismų praktikos analizę buvo ištirta 51 Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla, nagrinėta per 2017 m., skaičiavimai atlikti darbo autorės.

¹¹¹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-560-312/2017.

¹¹² Atliekant teismų praktikos analizę buvo ištirta 153 Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji bylos, nagrinėtos per 2018 m., skaičiavimai atlikti darbo autorės.

¹¹³ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-61-365/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-68-654/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-159-365/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-262-497/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-287-851/2018.

inkriminavimui vairavimo apsvaigus tikslas ar motyvas neturi teisinės reikšmės. Vis dėlto, įdomumo dėlei paminėtina, kad šie požymiai neretai pateikiami skundžiant teismų sprendimus. Pavyzdžiui, vienoje byloje asmuo teigia, kad veiką padarė dėl konflikto su sutuoktine¹¹⁴, kitoje byloje nurodoma, kad veika buvo padaryta sąlygojant itin sunkios kaltinamojo motinos būklės¹¹⁵, dar kitoje byloje asmuo aplinkybe, kuri sąlygojo nusikalstamos veikos padarymą, nurodo vėlavimą į darbovietę¹¹⁶.

Analizuojant teismų praktiką pastebėtina, jog yra suformuota pozicija, kad **subjektyviai** vairavimas transporto priemonę apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio gali būti padaromas tik tyčiniaisiais veiksmais. Dalyje teismų sprendimų tyčios forma nedetalizuojama¹¹⁷, vis dėlto, didžiojoje dalyje teismų sprendimų inkriminuojamas veikos

¹¹⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018.

¹¹⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-39-222/2018.

¹¹⁶ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-409-209/2017.

¹¹⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-39-222/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-135-697/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-719/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-295-209/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-456-654/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-416-190/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-493-654/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-512-1020/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-588-468/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-67-312/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-195/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-197-851/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57-870/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 3 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-207-851/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-262-497/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-234-195/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-306-891/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-361-209/2018.

padarymas veikiant tiesiogine tyčia¹¹⁸. Asmuo žino, kad baudžiamasis įstatymas imperatyviai draudžia vairuoti transporto priemones esant neblaiviam, suvokia pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir nori taip elgtis¹¹⁹. Teismų praktikoje esą atvejų, kai inkriminuojamas veikos padarymas netiesiogine tyčia. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas nustatė, kad asmuo vairuodamas neblaivus suvokė, jog už vairavimą neblaiviam patikrinus policijos pareigūnams jo blaivumą gali kilti baudžiamoji atsakomybė, nors tokių padarinių nenorėjo, savo pavojingo elgesio neatsisakė bei jo nekeitė, tikėjosi padarinių išvengti, remdamasis subjektyviais dalykais - sėkme, likimu¹²⁰. Kitoje byloje teigiama, kad asmuo buvo abejingas bet kokioms gresiančioms pasekmėms, galimam transporto priemonės konfiskavimui, tokiais veiksmais asmuo veikė tiesiogine tyčia, nes žinojo, kad baudžiamasis įstatymas imperatyviai draudžia vairuoti transporto priemones esant neblaiviam, suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir norėjo taip elgtis¹²¹. Dar vienoje byloje buvo nustatyta, kad asmuo vairavo transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, jis rizikavo ne tik savo, bet ir aplinkinių sveikata ir gyvybe, tačiau buvo abejingas bet kokiems gresiantiems

¹¹⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-302-1073/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-296-209/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 9 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-385-211/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-409-209/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-429-468/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-436-211/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-649-211/2017; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-104-1020/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-138-195/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-205-209/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-260-195/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-290-1020/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-331-190/2018.

¹¹⁹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-205-209/2018.

¹²⁰ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-242-870/2017.

¹²¹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-672-497/2017.

padariniams¹²². Vis dėlto, tokia teismų pozicija, autorės nuomone, prieštarauja analizuojamos nusikalstamos veikos sudėties požymiams. Vairavimo apsvaigus esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio galimi padariniai nėra būtinuoju sudėties požymiu, taigi į jų atsiradimą/neatsiradimą ar į tai, kad asmuo juos numatė/nenumatė neturėtų būti atsižvelgiama. Be to, abejingumas gresiančioms pasekmėms yra netiesioginės tyčios valinio momento dalis, o tyčios skirstymas į tiesioginę ir netiesioginę galimas tik materialiose nusikaltimų sudėtyse¹²³.

Nuo 2019 m. balandžio 1 d. galiojančio LR BK 281¹ straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio gali būti atliekamas ir neatsargiai. Analizuojant tokio LR BK pakeitimo priežastis pastebėtina, kad tobulinant baudžiamąjį įstatymą taip buvo siekiama teisiškai reglamentuoti situacijas, kuriose kaltinamieji nurodo, kad nesuvokė daromos veikos pavojingumo, jų veiksmai vairuojant transporto priemones esant neblaiviems buvo neatsargūs. Pavyzdžiui, vienoje byloje asmuo teigia, kad jis atsikėlė, daugiau alkoholio nevartojo, jautėsi blaivus, todėl sėdo vairuoti, nežinojo ir nejautė, kad jo kraujyje yra daugiau nei 1,5 promilės alkoholio, nes be specialiosios įrangos patikrinti blaivumo negalėjo. Kitoje byloje asmuo nurodo, kad veiką padarė nesuvokdamas jos pavojingo pobūdžio, nes galvojo, jog jau praėjo laiko ir jis gali vairuoti¹²⁴. Taigi, svarbu nustatyti, ar tokių asmenų atžvilgiu gali būti taikoma teisinė atsakomybė ar ne, taip pat, jei tokie veiksmai pripažintini nusikalstamais, kokia kaltės forma yra padaroma nusikalstama veika.

Atkreiptinas dėmesys, kad LR BK 281¹ straipsnyje numatyta veika yra formali¹²⁵, o baudžiamosios teisės doktrinoje teigiama, kad neatsargumas galimas tik materialiose nusikalstamų veikų sudėtyse¹²⁶. Vis dėlto, dalis teisės mokslininkų teigia, kad neatsargiai veikti galima ir formalių nusikalstamų veikų sudėčių atžvilgiu. Pavyzdžiui, V. Piesliakas nurodo, kad formalių sudėčių atveju yra galima viena iš neatsargumo formų - nusikalstamas nerūpestingumas. Neatsargumas šiose veikose pasireiškia tuo, kad asmuo nesuprato darantis

¹²² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-372-693/2018.

¹²³ PIESLIAKAS, V. *Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1996, p. 140.

¹²⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018.

¹²⁵ PIESLIAKAS, V. *Lietuvos baudžiamoji teisė*. Pirma knyga. Vilnius: Justitia, 2006, p. 45-46.

¹²⁶ *Ibid.*, p. 387; RIAUBAITĖ, E. Tyčinės ir neatsargios kaltės atribojimas nusikaltimuose žmogaus gyvybei ir sveikatai. *Jurisprudencija*, 2008, t. 11(113), p. 94

pavojingą veiką, tačiau turėjo ir galėjo tai suprasti¹²⁷. Šiai pozicijai pritaria ir J. Šukytė¹²⁸. Lietuvos Aukščiausiojo Teismas yra nurodęs, kad formalių nusikalstamų veikų atveju nusikalstamas nerūpestingumas yra vienintelė galima neatsargios kaltės rūšis¹²⁹. Taigi, remiantis prieš tai išdėstyta teisės doktrina ir teismų praktika, būtų galima teigti, kad LR BK 281¹ straipsnyje įtvirtintos nusikalstamos veikos sudėties įgyvendinimas neatsargiai teoriniu požiūriu yra įmanomas. Tokia veika būtų padaroma, kai kelių transporto priemonę vairuojantis asmuo, pažeisdamas atitinkamas taisykles, klaidingai suvokė daromos veikos socialinę reikšmę¹³⁰, nesuprato, kad vairuodamas neblaivus pažeidžia KET, nors turėjo ir galėjo tai suprasti. Vis dėlto, svarstyтина, ar praktiniu požiūriu tokia situacija galima. Asmuo pradėdamas vairuoti transporto priemonę sąmoningai suvokia, jog prieš tai vartojo alkoholį, kad jo vairavimo veiksmai esant neblaiviam vertintini kaip teisės pažeidimas KET, LR ANK ir LR BK atžvilgiu¹³¹. Asmuo supranta, kad toks elgesys yra iš esmės rizikingas¹³², nes dėl alkoholio vartojimo jo dėmesys ir orientacija yra susilpnėję¹³³ ir tai kelia potencialią grėsmę kitiems kelių eismo dalyviams¹³⁴. Be to, kriminalizuotas yra ne bet kokio laipsnio neblaivumas, o tik tas, kuris atitinka vidutinį ar sunkų laipsnį, taigi, jam pasiekti asmuo turi būti suvartojęs tam tikrą kiekį alkoholio. Dar iki šio LR BK pakeitimo Lietuvos Aukščiausiasis Teismas buvo suformavęs praktiką, kad situacijose, kuriose asmuo transporto priemonę vairuoja būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo žymus alkoholio kiekis (pavyzdžiui, 2,02 promilės etilo alkoholio), jis negali jaustis taip, kaip būdamas blaivus ar esant įstatymo leistinam apsvaigimui nuo alkoholio – nuo 0,0 iki 0,4 promilės. Tokiose situacijose asmuo suvokia, jog yra apsvaigęs nuo alkoholio, o KET draudžia esant tokios būsenos vairuoti transporto priemonę, tačiau vis tiek atlieka šiuos veiksmus. Šios

¹²⁷ PIESLIAKAS, V. *Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1996, p. 161.

¹²⁸ ŠUKYTĖ, J., Neatsargios kaltės numatymo nusikalstamų veikų sudėtyse problemos, *Socialinių mokslų studijos*, 2013, nr. 5(2), p. 665.

¹²⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. gruodžio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-544.

¹³⁰ TRUNCIENĖ, I. Kaltė ir jos nustatymas bylose, susijusiose su kelių transporto eismo saugumo ir transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimais. *Jurisprudencija*, 2004, t. 53(45), p. 37.

¹³¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018.

¹³² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-271-628/2018.

¹³³ KUBILEVIČIUS, K. Ar neblaivus asmuo turi teisę valdyti autonominį automobilį. *Teisės apžvalga*, 2018, nr. 1(17), p. 85-112, p. 87; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-433/2011.

¹³⁴ TRUNCIENĖ, I. Kaltė ir jos nustatymas bylose, susijusiose su kelių transporto eismo saugumo ir transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimais. *Jurisprudencija*, 2004, t. 53(45), p. 36.

aplinkybės, Lietuvos Aukščiausio Teismo teigimu, pagrindžia, kad asmens veiksmai yra tyčiniai¹³⁵. Kitoje byloje taip pat akcentuojama, kad nuteistojo teiginys, jog jis pamiegojęs vairavo transporto priemonę nežinodamas, jog jo kraujyje alkoholio koncentracija yra didesnė nei 1,5 promilės etilo alkoholio nekeičia nusikaltimo kvalifikacijos ir neturi įtakos bausmei. Asmuo, kuris vartoja alkoholinius gėrimus pats turi įvertinti po kiek laiko (po paros, dviejų) jis galės nepažeisdamas teisės normų, saugiai vairuoti transporto priemonę, kitu atveju, jis prisiima visą atsakomybę už kilsiančias pasekmes apie kurias žino iš anksto¹³⁶. Autorės nuomone, vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio padarymas neatsargiai yra įmanomas, tačiau yra pakankamai sunkiai įrodomas. Be to, įstatymų leidėjas, nustatydamas tokį teisinį reglamentavimą, nenumatė aiškių kriterijų, kuriais remiantis vienos veikos būtų pripažįstamos tyčinėmis, o kitos neatsargiomis. Tikėtina, kad tokios teisės nuostatos sąlygos nevieningą teismų praktiką.

Apibendrinant teigtina, kad transporto priemonės vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio subjektais dažniausiai yra vyrai. Iki 2019 m. balandžio 1 d. įsigaliojusių teisės aktų pakeitimų buvo suformuota teismų praktika, kad subjektyviai ši nusikalstama veika pasireiškia tik tyčiniaisiais veiksmais, kai asmuo žino, jog baudžiamasis įstatymas imperatyviai draudžia vairuoti transporto priemones esant apsvaigus nuo alkoholio, suvokia pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir nori taip elgtis. Po teisės pakeitimų vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio gali būti ir neatsargus, kai asmuo vairuoja transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio nesuvokdamas tokių savo veiksmų pavojingumo nors turėjo ir galėjo tai suvokti.

2.3. LR BK 281 straipsnio 7 dalies ir kitų baudžiamojo įstatymo normų tarpusavio sąveika

Analizuojant teismų praktiką pastebima problematika, kaip turėtų būti teisiškai kvalifikuojamos situacijos, kai asmuo, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio sukelia eismo įvykį ir tam tikrus padarinius (kiti asmenys patiria

¹³⁵ Lietuvos Aukščiausio Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017.

¹³⁶ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-242-870/2017.

žalą, yra sužalojami ar žūsta)¹³⁷. Šios dvi nusikalstamos veikos skiriasi tarpusavyje pagal objektyviuosius ir subjektyviuosius požymius¹³⁸. Vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio yra formali sudėtis, ji laikoma baigta nuo to momento, kai asmuo pradeda valdyti transporto priemonę. Tai, ar kyla tam tikros pasekmės, ar jų išvengiama, nėra svarbu, nes veikos pavojingumas siejamas su pačia veika, o ne kylančiais padariniais¹³⁹. Tuo tarpu LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyse numatytos nusikalstamų veikų sudėtys yra materialios, jų baigtumas siejamas ne su apsvaigimo būseną, o su baudžiamajame įstatyme įvardintų padarinių atsiradimu. Remiantis LR BK 281 straipsnio struktūra, siekiant inkriminuoti LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyse nurodytų veikų padarymą nėra svarbus konkretus asmens apsvaigimo laipsnis, turi būti konstatuojamas pats apsvaigimo faktas. Tuo tarpu, vairuojant transporto priemonę esant apsvaigus nuo alkoholio neblaivumo laipsnis (daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio) yra vienas iš būtinųjų požymių, kurio nebuvimas lemia tai, kad nebuvo padaryta nusikalstama veika. Taigi, būtina nustatyti, kaip turi būti vertinama tokia nusikalstama veika – ar kaip pavienės veikos padarymas, ar kaip dviejų nusikalstamų veikų sutaptis. Šio klausimo išsprendimas yra svarbus nustatant įrodinėjimo ribas ikiteisminio tyrimo ir bylos nagrinėjimo teisme metu, taip pat teisinių sankcijų skyrimui.

Siekiant kuo išsamiau išanalizuoti normų tarpusavio konkurencijos klausimą yra remiamasi analogija su LTSR BK numatytu reguliavimu. LTSR BK 246¹ straipsnis numatė baudžiamąją atsakomybę tais atvejais, kai asmuo pakartotinai vairuoja transporto priemonę būdamas apsvaigęs nuo alkoholio. Teisės doktrinoje, analizuojančioje šio straipsnio nuostatas ir suderinamumą su kitomis teisės normomis, buvo nurodoma, kad esant LTSR BK 246¹ nusikalstamos veikos sudėčiai, jei dėl asmens pakartotinio vairavimo esant apsvaigus atsiranda tam tikros pasekmės (asmens sužalojimas, mirtis), nusikaltimą reikia kvalifikuoti tik pagal padarinius numatančią normą, šiuo atveju LTSR BK 246 str., nes šio straipsnio dispozicija apima ir pakartotinio apsvaigimo situacijas. Kvalifikuoti kaltininko veiką iš karto pagal abi teisės normas galima tik realiosios sutapties atveju¹⁴⁰. Tuo tarpu, vėlesnėje teisės doktrinoje, analizuojančioje LTSR BK 246¹ straipsnį, nurodoma, kad jei neblaivus asmuo

¹³⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. metinis pranešimas [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.lat.lt/doclib/ixgstbjszeubaptwhjzmuufcag3dup84>>.

¹³⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-898/2019.

¹³⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-360-976/2018.

¹⁴⁰ KLIMKA, A. et al. *Tarybinė baudžiamoji teisė. Ypatingoji dalis*. Vilnius: Mintis, 1974, p. 328.

vairuoja transporto priemonę pakartotinai per vienerius metus ir pažeidžia eismo saugumo ir transporto priemonių eksploatavimo taisykles sukeldamas pasekmes, jo veika kvalifikuojama kaip abiejų teisės normų sutaptis¹⁴¹.

Nagrinėjant aktualią teismų praktiką išskirtinos trys teismų pozicijos nagrinėjant LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalių ir LR BK 281 straipsnio 7 dalies tarpusavio konkurencijos klausimus – kai inkriminuojama tik viena teisės norma, kai taikoma visumos/dalies normų konkurencijos taisyklė ir kai veika yra kvalifikuojama kaip dviejų nusikalstamų veikų sutaptis.

Dalyje bylų, esant LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyje numatytų nusikalstamų veikų sudėčių požymiams, LR BK 281 straipsnio 7 dalies taikymo klausimas neretai net nebuvo keliamas¹⁴². Veika tokiais atvejais buvo kvalifikuojama pagal normą, kurioje būtinuoju požymiu yra kilę padariniai. Pavyzdžiui, vienoje byloje asmuo buvo nuteistas už tai, kad būdamas apsvaigęs nuo alkoholio esant 2,08 promilių etilo alkoholio sukėlė eismo įvykį, kurio metu žuvo žmogus, veiką kvalifikuojant tik pagal LR BK 281 straipsnio 6 dalį¹⁴³. Kitoje byloje asmuo buvo nuteistas už tai, kad būdamas apsvaigęs nuo alkoholio esant 2,46 promilės etilo alkoholio, sukėlė eismo įvykį, kurio metu nukentėjusiajam sukėlė sunkų sveikatos sutrikdymą, veiką kvalifikuojant tik pagal LR BK 281 straipsnio 4 dalį¹⁴⁴.

Kitoje dalyje bylų buvo tiriama teisės normų tarpusavio visumos ir dalies konkurencija. Visumos ir dalies konkurencija - tai situacijos, kai kelios veiką atitinkančios nusikalstamų veikų sudėtys sutampa tam tikra dalimi, tačiau nėra identiškos - viena norma padarytą veiką atitinka visiškai, kita tik iš dalies. Tokiais atvejais turi būti taikoma bendroji norma, nes ji išsamiausiai atitinka visus padarytos veikos požymius¹⁴⁵. Visuma yra paprastai pavojingesnė už kiekvieną atskirai vertinamą dalį, o, jei įeinanti į visumą dalis gali būti laikoma pavojingesne, tuomet ji turi būti kvalifikuojama savarankiškai (veikos kvalifikuojamos kaip

¹⁴¹ BIELIŪNAS, E., *et al. ir kiti Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras*. Vilnius: Mintis 1989, p. 200.

¹⁴² Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-140-238/2018; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-164-485/2018; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-233-397/2018; Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-145-380/2018.

¹⁴³ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-164-485/2018.

¹⁴⁴ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-132-485/2018.

¹⁴⁵ PAVILONIS, V., BIELIŪNAS, E. *Nusikaltimų kvalifikavimas esant jų daugumai ir baudžiamosios teisės normų konkurencijai*. Vilnius, 1984, p. 21.

normų sutaptis)¹⁴⁶. Teismų praktikoje buvo laikomasi pozicijos, kad vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos sudėtis yra dalis LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalių atžvilgiu, taigi veiksmų kvalifikavimas pagal dvi teisės normas yra perteklinis. LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyje numatytas požymis – kaltininko apsvaigimas nuo alkoholio – konstatuotinas ir tuomet, kai asmens kraujyje nustatyta daugiau negu 1,5 promilės alkoholio¹⁴⁷.

Galiausia, dalyje bylų teismai veikas, turinčias LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyse ir LR BK 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtintų nusikalstamų veikų požymių kvalifikuodavo kaip dviejų nusikaltimų idealiąją sutaptį¹⁴⁸. Nusikaltimų idealioji sutaptis yra situacija, kai asmuo tais pačiais veiksmais padaro du nusikaltimus, numatytus skirtingomis baudžiamojo įstatymo normomis. Nusikalstamos veikos visiškai neapima nė viena norma, ji gali būti juridiskai tinkamai įvertinta tik pritaikius kartu dvi ar daugiau LR BK specialiosios dalies normas¹⁴⁹. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas yra išaiškinęs, kad būtina taikyti nusikalstamų veikų sutaptį, nes kvalifikuojant veiksmus tik pagal LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalį, asmuo būtų nuteisiamas tik už neatsargios nusikalstamos veikos padarymą, o atsakomybė už tyčinę nusikalstamą veiką tokiu atveju būtų panaikinta¹⁵⁰. Kitoje byloje teismas yra nurodęs, kad kai neblaivus asmuo padaro eismo įvykį tokiu atveju pažeidžiami du skirtingi nusikalstamos veikos objektai – kelių eismo saugumą užtikrinantis reguliavimas, pasireiškiantis nustatyta draudimu vairuoti transporto priemonės, esant atitinkamam girtumo laipsniui (LR BK 281 straipsnio 7 dalis) ir gyvybė, sveikata, nuosavybė (LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalys), todėl

¹⁴⁶ PAVILONIS, V., BIELIŪNAS, E. *Nusikaltimų kvalifikavimas esant jų daugetui ir baudžiamosios teisės normų konkurencijai*. Vilnius, 1984, p. 22.

¹⁴⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-320-693/2018, Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-52-768/2019, Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-594-654/2018.

¹⁴⁸ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-17-185/2018; Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-505-593/2018.

¹⁴⁹ Cit iš: PAVILONIS, V., BIELIŪNAS, E. *Nusikaltimų kvalifikavimas esant jų daugetui ir baudžiamosios teisės normų konkurencijai*. Vilnius, 1984, p. 46; GIRDENIS, T., GUTAUSKAS A., KUJALIS, P. *Baudžiamoji teisė*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2014, p. 77, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2006 m. lapkričio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-582/2006; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. vasario 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-115/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. vasario 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-126/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-536/2010; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. vasario 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-37/2011.

¹⁵⁰ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-898/2019.

veiksmai turi būti kvalifikuoti pagal dvi to paties straipsnio dalis¹⁵¹. Darbo autorės nuomone, toks nusikalstamos veikos kvalifikavimas yra tinkamiausias. Šios veikos būtinuoju elementu yra ne asmens apsvaigimo nuo alkoholio būseną transporto priemonės vairavimo metu, bet šio apsvaigimo konkretus lygis – daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio. Įstatymų leidėjas pripažindamas transporto priemonės vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikaltimu taip pabrėžė šios veikos išskirtinį pavojingumą. Autorės požiūriu, tokie įstatymų leidėjo veiksmai leidžia teigti, kad šios nusikalstamos veikos negali apimti kitų nusikalstamų veikų sudėty.

Šių situacijų teisinis kvalifikavimas yra labai aktualus skiriant teisinių poveikio priemonių klausimus. Vienoje byloje teismas yra išreiškęs poziciją, kad LR BK 281 str. 7 d. padaroma tyčiniaus veiksmas, už šią nusikalstamą veiką, remiantis teismų praktika, kaip prevencinio pobūdžio priemonė yra skiriamas turto konfiskavimas, ši baudžiamojo poveikio priemonė už neatsargių nusikalstamų veikų padarymą nėra skiriama. Taigi, panaikinus asmens veiksmų kvalifikaciją pagal LR BK 281 straipsnio 7 dalį, toks asmuo atsidurtų teisine prasme palankesnėje padėtyje, nei tas, kuris analogiškus padarinius sukėlė būdamas apsvaigęs nuo alkoholio esant mažiau nei 1,5 promilės¹⁵². Vis dėlto, galima rasti tokios teismų praktikos, kai remiantis visumos/dalies konkurencija asmens padaryta veika perkvalifikuojama į vieną neatsargią veiką, tačiau kartu pritaikomas turto konfiskavimas¹⁵³. Tokie teismų sprendimai, teisės doktrinos atžvilgiu, yra klaidingi.

Apibendrinant teigtina, kad teismų praktikoje nebuvo vieningos pozicijos, kaip turi būti kvalifikuojamas transporto priemonės vairavimas esant vidutinio ar sunkaus girtumo ir sukeliant eismo įvykį bei tam tikrus padarinius. Dalyje baudžiamųjų bylų teismai tokią nusikalstamą veiką atsižvelgiant į ja sukeltus padarinius kvalifikuodavo pagal teisės normą, kurioje kvalifikuojančiu požymiu yra asmens apsvaigimas nuo alkoholio. Šiose bylose LR BK 281 straipsnio 7 dalies taikymo klausimas net nebuvo svarstomas. Kitoje dalyje bylų teismai vadovavosi visumos/dalies normų konkurencijos taisykle, pagal kurią LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalys laikytos pavojingesnėmis LR BK 281 straipsnio 7 dalies atžvilgiu. Buvo teigiama, kad LR 281 straipsnio 2, 4, 6 dalyje įtvirtintas kvalifikuojantis požymis -

¹⁵¹ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-476-290/2018.

¹⁵² Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-898/2019.

¹⁵³ Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-52-768/2019.

kaltininko apsvaigimas nuo alkoholio konstatuotinas ir tuomet, kai asmens kraujyje nustatyta daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, dviejų normų taikymas šiuo atveju būtų perteklinis, taigi veikos kvalifikuojamos pagal LR BK 281 straipsnio dalį, atitinkančią po eismo įvykio kilusius padarinius. Galiausia, išskirtina dalis bylų, kurioje teismai laikėsi pozicijos, kad nagrinėjamos nusikalstamos veikos negali apimti teisės norma, numatanti kilusius padarinius, kai asmuo vairuoja neblaivus, nes tokiu atveju asmuo būtų nuteisiamas tik už neatsargios nusikalstamos veikos padarymą, o atsakomybė už tyčinę nusikalstamą veiką būtų panaikinta. Taigi, siekiant tinkamai kvalifikuoti nusikalstamą veiką būtina kartu taikyti dvi baudžiamojo įstatymo normas.

3. Vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio ir baudžiamojo poveikio priemonių skyrimo problematika

Remiantis Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2017 metų veiklos apžvalga, už LR BK 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtintos nusikalstamos veikos padarymą dažniausia buvo skiriamos baudos – 2275 bylose, areštas – 475 bylose ir terminuotas laisvės atėmimas – 189 bylose¹⁵⁴. Analizuojant teismų praktiką pastebėtina, kad realus laisvės atėmimas yra skiriamas tik išimtiniais atvejais, kai asmuo buvo jau ne kartą teistas. Pavyzdžiui, vienoje byloje laisvės atėmimo bausmė paskirta, nes asmuo buvo teistas šešis kartus¹⁵⁵, o kitoje byloje teismas laisvės atėmimą paskyrė todėl, nes asmuo vairavo apsvaigęs nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio antrą kartą per tą pačią savaitę¹⁵⁶. Arešto bausmė taip pat skiriama tik išimtiniais atvejais. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas svarstė galimybę asmeniui skirti baudą, tačiau įvertinęs ankstesnių teistumų duomenis, nustatė, kad bauda nėra veiksminga priemonė sulaikyti asmenį nuo nusikalstamų veikų darymo, todėl paskyrė arešto bausmę¹⁵⁷.

Nagrinėjant teismų praktiką LR BK 281 straipsnio 7 dalies kontekste pastebėta problematika taikant baudžiamojo poveikio priemones. Baudžiamojo poveikio priemonės¹⁵⁸ – teismo skiriamos valstybės prievartos priemonės, kurios apriboja pilnamečio asmens, atleisto nuo baudžiamosios atsakomybės arba bausmės arba lygtinai paleisto iš pataisos įstaigos, teises ir laisves bei nustato specialias pareigas ir kurios padeda įgyvendinti bausmės paskirtį¹⁵⁹. Baudžiamojo poveikio priemonių skyrimas yra teismo diskrecijos teisė, tačiau atsižvelgiant į LR BK 281 straipsnio 7 dalyje numatytos nusikalstamos veikos pavojingumą, galimos sukelti žalos mastą, siekiant užkardyti pakartotinumą, jos yra paskiriamos beveik visais atvejais. Vairavimo esant apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo

¹⁵⁴ Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2017 metų veiklos apžvalga [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf>.

¹⁵⁵ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-493-654/2017.

¹⁵⁶ Telšių apylinkės teismas Mažeikių rūmai. 2017 m. lapkričio 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-277-832/2017.

¹⁵⁷ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-242-870/2017.

¹⁵⁸ LEVON, J. Baudžiamojo poveikio priemonių instituto atsiradimas Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse. *Teisė*, 2013, t. 88, p. 181-194; DRAKŠAS, R. Baudžiamojo poveikio priemonės kaip baudžiamosios atsakomybės realizavimo forma. *Teisė*, 2004, t. 50, p. 26-35.

¹⁵⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

alkoholio prevencijai užtikrinti paprastai kartu skiriamos tiek susijusios su apribojimu naudotis specialiąja teise, tiek turtinio pobūdžio baudžiamojo poveikio priemonės¹⁶⁰. Išanalizavus teismų praktiką pastebėtina, kad dažniausia buvo skiriamos dvi baudžiamojo poveikio priemonės – turto konfiskavimas ir specialiosios teisės atėmimas. Remiantis teismų praktikos ataskaita, 2017 m. vairuotojo teisių atėmimas buvo taikytas 2543 kartus, o turto konfiskavimas – 1937 kartus¹⁶¹. Trečiojoje darbo dalyje bus aptariama problematika, susijusi su baudžiamojo poveikio priemonių skyrimu už transporto priemonių vairavimą apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio.

3.1. Turto konfiskavimas

Konstitucijos 23 straipsnyje yra įtvirtinta, kad nuosavybė yra neliečiama. Tai reiškia, kad asmuo, turintis tam tikrą turtą, gali būti užtikrintas, jog jo teisės į šią nuosavybę saugo įstatymai ir ji nebus paaimta. Vis dėlto, tam tikrais atvejais ši neliečiamumo garantija nėra absoliuti. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrinoje pripažįstama, kad vienas iš nuosavybės teisės ribojančių požymių yra draudimas panaudoti turtą taip, kad kitiems asmenims ar visuomenei dėl to būtų padaryta žala¹⁶². Kai asmuo su savo turtu pažeidžia visuomeninę tvarką, kitų asmenų interesus ar padaro žalą, jis neturi pagrindo tikėtis, kad jo asmeninės teisės bus aukščiau visuotinio intereso, tokiais atvejais jam turi būti nustatytos teisinės priemonės panaudoto turto atžvilgiu¹⁶³. Viena iš priemonių, koreliuojanti tarp teisės į

¹⁶⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-134-1073/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018.

¹⁶¹ Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2017 metų veiklos apžvalga [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf>.

¹⁶² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. balandžio 8 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 26 straipsnio pirmosios dalies atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 12/96-5/97.

¹⁶³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1993 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 148 straipsnio antrosios dalies ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 93 straipsnio 1 ir 2 punktų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

nuosavybę neliečiamumo ir siekio užkardyti nusikalstamų veikų atlikimą¹⁶⁴, yra turto konfiskavimas¹⁶⁵.

Turto konfiskavimas buvo įtvirtintas LTSR BK 22 straipsnio 4 dalyje, kuri numatė, kad ši teisinio poveikio priemonė gali būti skiriama kaip papildoma bausmė. Turto konfiskavimas galėjo būti skiriamas ne už visas nusikalstamas veikas, bet tik už valstybinius nusikaltimus, kaip, pavydžiui, tėvynės išdavimas (LTSR BK 62 straipsnis), šnipinėjimas (LTSR BK 63 straipsnis), arba sunkius savanaudiškus nusikaltimus, tokius kaip plėšimas turint tikslą užvaldyti valstybinį ar visuomeninį turtą (LTSR BK 92)¹⁶⁶. Taikant turto konfiskavimą nebuvo svarbu, ar turtas gautas iš nusikalstamos veikos, ar visai su ja nesusijęs. Teismas galėjo konfiskuoti už kyšininkavimą nuteisto asmens automobilį, nors jis nebuvo susijęs su nusikalstamos veikos padarymu¹⁶⁷. Vėliau ši teisės norma buvo pakeista¹⁶⁸ ir nuo 1995 m. sausio 1 d. baudžiamajame įstatyme nurodoma, kad konfiskuotinu turtu laikomi nusikaltimo įrankiai ir priemonės, taip pat pinigai ar kitos vertybės, gautos kaip nusikalstamos veiklos rezultatas, taigi turto konfiskavimas buvo taikomas turto, tiesiogiai susijusio su nusikalstama veika, atžvilgiu. Nuo 1995 m. gruodžio 22 d.¹⁶⁹ buvo išskirta, kokių konkrečių nusikalstamų veikų atžvilgiu gali būti skiriamas turto konfiskavimas.

Įsigaliojus LR BK 72 straipsnyje buvo numatyta, kad turto konfiskavimas tai priverstinis, neatlygintinas iš nusikalstamos veikos gauto, darant nusikalstamą veiką panaudoto¹⁷⁰ ar nusikalstamai veikai daryti suteikto turto paėmimas valstybės nuosavybėn. Tai yra turtinės bei prevencinės paskirties baudžiamojo poveikio priemonė, įgyvendinanti idėją, kad svarbu ne tik nubausti¹⁷¹ kaltininką paskyrus jam bausmę, bet ir išimti iš apyvartos turtą, kuris

¹⁶⁴ BIKELIS, S. et al. *Kad nusikaltimai neapsimokėtų. Tradiciniai ir modernūs turto konfiskavimo mechanizmai*. Vilnius: Justitia, 2014, p. 16.

¹⁶⁵ Apie turto konfiskavimą plačiau kalbama: KAVOLIŪNAITĖ, E. Turto konfiskavimas: reguliavimo tikslai ir teisinės prielaidos taikyti išplėstinį konfiskavimą Lietuvoje. *Teisės problemos*, 2008, nr. 1(59), p. 24-53.

¹⁶⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1993 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 148 straipsnio antrosios dalies ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 93 straipsnio 1 ir 2 punktų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

¹⁶⁷ PIESLIAKAS, V. Neteisėtu būdu gautų pajamų konfiskavimas Lietuvos baudžiamojoje teisėje: siekiai ir realybė. *Jurisprudencija*, 2011, nr. 18(2), p. 675–688, p. 676.

¹⁶⁸ Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo, pataisos darbų ir baudžiamojo proceso kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1994, nr. 60-1182.

¹⁶⁹ Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo, baudžiamojo proceso, civilinio proceso ir administracinių teisės pažeidimų kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1995, nr. 104-2325.

¹⁷⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

¹⁷¹ KAVOLIŪNAITĖ, E. Turto konfiskavimas: reguliavimo tikslai ir teisinės prielaidos taikyti išplėstinį konfiskavimą Lietuvoje. *Teisės problemos*, 2008, nr. 1(59), p. 26

naudojamas nusikalstamoms veikoms daryti¹⁷². Ši baudžiamojo poveikio priemonė¹⁷³ yra dažnai taikoma sprendžiant neblaivių vairuotojų teisinės atsakomybės klausimus, skiriant kartu su bausme¹⁷⁴ arba atleidžiant asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės¹⁷⁵.

Tais atvejais, kai asmuo yra traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, turto konfiskavimo taikymas yra imperatyvus, *expressis verbis* įtvirtintas LR BK 72 straipsnio 3 dalyje¹⁷⁶.

Teismų praktikoje neretai akcentuojama, kad turto konfiskavimas yra būtina priemonė siekiant užtikrinti vairavimo apsvaigus kriminalizavimo tikslus. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodo, kad šių tikslų įgyvendinimas, netaikant transporto priemonės, kurią vairuojant buvo padaryta nusikalstama veika, konfiskavimo, nėra įmanomas. Priešingu atveju kiltų situacija, kai asmuo turimą turtą – automobilį – galėtų vėl panaudoti nusikaltimams daryti, taip nebūtų užtikrintas prevencinis pobūdis¹⁷⁷. Kitoje kasacinėje nutartyje, prokuroro

¹⁷² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-262-489/2017, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-53-1073/2019.

¹⁷³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-39-222/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-122-699/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-144-628/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018;

¹⁷⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-51-699/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018.

¹⁷⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-50-788/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-35-719/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-72-1073/2019.

¹⁷⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-50-788/2018.

¹⁷⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-119-976/2018; Lietuvos

teigimu, netaikant baudžiamojo poveikio priemonės – turto konfiskavimo – tyčinių nusikaltimų padarymo atveju, galėtų susidaryti situacija, kad kaltininko asmeniniai interesai vertinami aukščiau nei valstybės¹⁷⁸. Tokia pozicija, autorės nuomone, yra svarstyтина. Teisės doktrinoje akcentuojama, kad bausmių ir kitų baudžiamojo teisinio poveikio priemonių taikymas nėra garantija, jog bus atstatyta nusikalstama veika pažeista tvarka, teisėtumas ir teisingumas, jog bus užtikrinta šių vertybių apsauga ateityje¹⁷⁹. Neribotos apyvartos daiktų, tokių kaip transporto priemonės, konfiskavimas turi ribotą prevencinį poveikį, kadangi dėl konfiskavimo juos praradęs asmuo gali nesunkiai vėl įsigyti, jeigu tik turi tam lėšų. Taigi, tokių daiktų konfiskavimas faktiškai labiau veikia ne kaip prevencinė priemonė, o kaip turtinio pobūdžio bausmė¹⁸⁰. Turto konfiskavimas riboja nuosavybės teisę, todėl kiekvieną kartą skiriant šią priemonę būtina įvertinti jos tinkamumą konkrečios situacijos atžvilgiu. Taikant baudžiamojo poveikio priemones turi būti atsižvelgiama į padarytos nusikalstamos veikos sunkumą, jos ypatumus, kaltininko padarytos veikos subjektyviuosius požymius¹⁸¹. Vadovaujantis teisingumo, teisinės valstybės principais, už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas)¹⁸²

Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-134-1073/2018.

¹⁷⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018.

¹⁷⁹ BARANSKAITĖ, A., PRAPIESTIS, J. Atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės Konstitucijos ir konstitucinės jurisprudencijos kontekste. *Jurisprudencija*, 2006, nr. 7(85), p. 31.

¹⁸⁰ BIKELIS, S. et al. *Kad nusikaltimai neapsimokėtų. Tradiciniai ir modernūs turto konfiskavimo mechanizmai*. Vilnius: Justitia, 2014, p. 300.

¹⁸¹ PIESLIAKAS, V. *Lietuvos baudžiamoji teisė*. Pirma knyga. Vilnius: Justitia, 2006, p. 102, 107.

¹⁸² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. gruodžio 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 251 straipsnio pakeitimo įstatymo 1 ir 2 straipsnių, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 27 straipsnio 5 dalies, 50 straipsnio 3 ir 9 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 6/99-23/99-5/2000-8/2000, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. spalio 2 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 269 straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 11/2000; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 1 straipsnio 4 dalies (1997 m. liepos 2 d. redakcija), 2 straipsnio 1 dalies (1995 m. balandžio 18 d. redakcija), 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto (1995 m. balandžio 18 d. redakcija), 4 straipsnio 2 dalies (1998 m. gruodžio 10 d. redakcija), 13 straipsnio (2000 m. liepos 18 d. redakcija), 30 straipsnio 1 dalies (1997 m. liepos 2 d. redakcija) bei 44 straipsnio 4 dalies (2002 m. birželio 20 d. redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 67 „Dėl alkoholio produktų gamybos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų alkoholio produktų gamybos licencijavimo taisyklių 7 bei 9 punktų (2001 m. sausio 22 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 3/02-7/02-29/03; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 3 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 21 straipsnio 2 dalies (2000 m. kovo 16 d. redakcija), 3 dalies (2002 m. birželio 11 d. redakcija), 4 dalies (1999 m. gegužės 11 d. redakcija), 7 dalies (2002 m. birželio 11 d. redakcija) ir dėl šio

tarp viešojo intereso poreikių ir asmens teisės netrukdomai naudotis savo turtu apsaugos reikalavimų, kad asmeniui nebūtų užkrauta pernelyg didelė našta¹⁸³.

Vis dėlto, remiantis atlikta teismų praktikos analize, transporto priemonės konfiskavimas netaikomas tik išimtiniais atvejais, kai tai būtų akivaizdžiai neproporcinga teisinė priemonė¹⁸⁴. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas nurodė, kad turto konfiskavimas būtų pernelyg griežta teisinė priemonė, kurios skyrimas prieštarautų teisingumo principui, nes

įstatymo (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija) 26 straipsnio 5, 7, 14 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 02/03-03/03-04/03-05/03-39/03-05/04-16/04-02/05-04/05; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 163² straipsnio (2002 m. liepos 5 d. redakcija) 5 dalies ir šio straipsnio (2003 m. liepos 4 d. redakcija) 6 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 01/04; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 21 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 425 straipsnio 2 dalies (2002 m. kovo 14 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 45/06; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 15 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 18 straipsnio 4 dalies (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 31/06-08/07; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. rugsėjo 17 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 26 straipsnio 5 dalies (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija), 17 dalies (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija), 33 straipsnio (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 383 „Dėl mažmeninės prekybos tabako gaminių licencijavimo taisyklių ir tabako gaminių pardavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Mažmeninės prekybos tabako gaminių licencijavimo taisyklių 39 punkto (2006 m. gruodžio 18 d. redakcija), 40 punkto (2006 m. gruodžio 18 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 71/06-12/07; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009 m. balandžio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 269 straipsnio 7 dalies (2007 m. gruodžio 13 d., 2008 m. liepos 3 d. redakcijos) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 27/08-29/08-33/08; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. sausio 31 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.103 straipsnio (2006 m. spalio 17 d. redakcija) 3 dalies ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 28 straipsnio (2006 m. spalio 17 d., 2009 m. lapkričio 19 d. redakcijos) 3 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 3/2009-24/2009-37/2009-1/2010-3/2010-4/2010-5/2010-11/2010-17/2010-26/2010-45/2010-57/2010-58/2010-59/2010-60/2010-61/2010; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.270 straipsnio 3 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 43/2011; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. balandžio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-130-699/2015, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija; 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

¹⁸³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-262-489/2017, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-135-697/2018.

¹⁸⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. sausio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-83/2010; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. balandžio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-130-699/2015; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. gruodžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-304-976/2016; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-86-895/2019.

šeima augina penkis vaikus, automobilis yra būtina priemonė¹⁸⁵ tenkinant šeimos poreikius¹⁸⁶. Kitoje byloje teismas nurodo, kad kadangi buvo paskirtos kitos dvi baudžiamojo poveikio priemonės - 25 MGL dydžio (941,50 Eur) įmoka į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą ir atėmimas teisės vairuoti transporto priemonę dvejiems metams, asmuo pakankamai ilgą laiką negalės vairuoti automobilio, taigi patirs tiek turtinio pobūdžio poveikį, dydžiu iš esmės artimą automobilio konfiskavimui, tiek su specialiosios teisės naudojimu susijusį suvaržymą, dėl šios priežasties turto konfiskavimas neskirtinas¹⁸⁷.

Pastebėtina, kad turto konfiskavimas dažnai taikomas net ir tais atvejais, kai asmuo yra atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės, nes, kasacinio teismo teigimu, atsakomybės netaikymas negali paneigti baudžiamosios teisės esmės ir paskirties, formuoti nebaudžiamumo ar klaidingos nuomonės dėl pernelyg švelnaus baudžiamumo už pavojingą visuomenei veiką¹⁸⁸. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje ne kartą yra pažymėta, kad kaltininko asmenybę apibūdinančios aplinkybės yra pagrindas atleisti kaltininką nuo baudžiamosios atsakomybės, tačiau jos savaime nesudaro pagrindo netaikyti baudžiamojo poveikio priemonių¹⁸⁹. Teismas, vertindamas ar reikalinga šioje situacijoje paskirti turto konfiskavimą analizuoja šios baudžiamojo poveikio priemonės suderinamumą su tais tikslais ir principais, kuriais buvo vadovaujamasi priimant sprendimą atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės¹⁹⁰. Teismas atsižvelgia, ar veika padaryta pirmą kartą, ar asmuo prieš tai buvo baustas už KET pažeidimus¹⁹¹, ar asmuo pripažino¹⁹², jog vairavo apsvaigęs

¹⁸⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018, Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-411-238/2017.

¹⁸⁶ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-295-209/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018.

¹⁸⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018.

¹⁸⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

¹⁸⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. vasario 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-42-1073/2019.

¹⁹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018.

¹⁹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. birželio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-329/2013, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-401/2014, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-

nuo alkoholio, kaip vertina, ar smerkia¹⁹³ savo poelgi, ar suvokia jo pavojingumą¹⁹⁴, kokių veiksmų planuoja imtis ateityje. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas pritarė pirmosios instancijos teismo sprendimui skirti turto konfiskavimą, nurodydamas, kad atleidus asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą be užstato ir netaikant baudžiamojo poveikio priemonės – turto konfiskavimo, būtų sudaromos prielaidos asmens nebaudžiamumui ir nebūtų realaus poveikio nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui¹⁹⁵. Kitoje byloje teismas atleisdamas asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą paskyrė dvi baudžiamojo poveikio priemones – uždraudimą naudotis specialia teise vienerius metus ir šešis mėnesius bei turto – keturračio motociklo „Nitro“ – konfiskavimą¹⁹⁶. Dar vienoje byloje teismas atleisdamas asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės taikė turto vertės konfiskavimą nurodydamas, kad asmuo vairavo transporto priemonę jo kraujyje esant 2,07 promilės alkoholio, t. y. esant apsvaigimui, kuris artimas sunkiam, jis žinojo, kad už tokią veiką gresia baudžiamoji atsakomybė ir automobilio konfiskavimas, jam taip pat buvo žinomos aplinkybės, kad turi išlaikyti mažamečius vaikus, kad jo sunki turtinė padėtis, tačiau šios aplinkybės jo nesulaikė nuo nusikalstamos veikos¹⁹⁷.

LR BK 72 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kai konfiskuotinas turtas yra paslėptas, suvartotas, priklauso tretiesiems asmenims ar jo negalima paimti dėl kitų priežasčių, teismas išieško konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą¹⁹⁸. Pavyzdžiui, vienoje byloje buvo

719/2018, Visagino miesto apylinkės teismas. 2017 m. liepos 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-86-758/2017.

¹⁹² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. lapkričio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-P-464; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-450/2010, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-107/2013, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. kovo 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-60/2014, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-368-489/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. kovo 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241-468/2017, Vilniaus miesto apylinkės teismas. 2017 m. rugpjūčio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-2385-1017/2017.

¹⁹³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-274-693/2018.

¹⁹⁴ BARANSKAITĖ, A., PRAPIESTIS, J. Atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės Konstitucijos ir konstitucinės jurisprudencijos kontekste. *Jurisprudencija*, 2006, nr. 7(85), p. 31.

¹⁹⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

¹⁹⁶ Vilniaus regiono apylinkės teismas. 2017 m. gruodžio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-370-424/2017.

¹⁹⁷ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-179-462/2018.

¹⁹⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018.

nustatyta, kad neblaivaus asmens vairuotas automobilis nuosavybės teise priklausė ne kaltininkui, bet kitam asmeniui, dėl šios priežasties iš nuteistojo buvo nuspręsta konfiskuoti automobilio vertę atitinkančią sumą¹⁹⁹. Kitoje byloje nurodoma, kad leidimas vairuoti kitam asmeniui priklausančią automobilį esant neblaiviam nebuvo duotas, apie jo daromą nusikaltimą nei automobilio savininkas, nei teisėtas valdytojas, kuriam automobilis buvo perleistas, nieko nežinojo, todėl skirtinas turto vertę atitinkančios sumos išieškojimas²⁰⁰. Netaikant turto konfiskavimo, kai turtas priklauso kitam asmeniui, užtikrinamos šių asmenų teisės į nuosavybę, o tokiais atvejais taikant turto vertės išieškojimą užkertamas kelias situacijoms, kai kaltininkas sąmoningai daro nusikalstamas veikas su svetimu naudojamu turtu vien dėl jo, kad jis nebus konfiskuotas²⁰¹. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad tais atvejais, kai konfiskuotinas turtas priklauso kitiems asmenims, teismas iš pradžių privalo įvertinti galimybę konfiskuoti tokį turtą remdamasis LR BK 72 straipsnio 4 dalimi ir tik nesant tokios galimybės arba kai dėl tam tikrų priežasčių tai yra netikslinga spręsti klausimą dėl konfiskuotino turto vertės išieškojimo²⁰².

Nagrinėjant teismų praktiką pastebėtina, kad asmenys, kurių atžvilgiu buvo taikytas turto vertę atitinkančios sumos išieškojimas, kelia klausimą, ar šia priemone yra pasiekiamas numatytas šios priemonės taikymo tikslas (prevencija)²⁰³, ar tai nėra tam tikra bauda²⁰⁴. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pasisakęs, kad toks vertinimas yra nepagrįstas²⁰⁵. Asmenų lygybės prieš įstatymą principas numato, kad visiems asmenims turi taikomos vienodos sąlygos ir jis būtų pažeistas, jei iš asmenų, kuriems transporto priemonės priklauso nuosavybės teise, jos būtų konfiskuojamos, o iš asmenų, vairuojančių tretiesiems asmenims

¹⁹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-261-489/2018.

²⁰⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-67-942/2019.

²⁰¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-262-489/2017, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-261-489/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018.

²⁰² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-17-788/2019.

²⁰³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018.

²⁰⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017.

²⁰⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018.

priklausančias transporto priemones, nebūtų išieškoma turto vertę atitinkanti suma²⁰⁶. Konfiskuotino turto vertės išieškojimas daugeliu atvejų savo esme yra nukreiptas ne į siekį apriboti galimybes padaryti naują nusikalstamą veiką ta pačia priemone, o į siekį atgrasyti kaltininką nuo naujų nusikalstamų veikų ir jį nubausti²⁰⁷. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas pasisakė, kad vertinant pažeidimo pavojingumą (kraujyje buvo nustatyta 2,41 promilės etilo alkoholio) yra skiriamas turto vertės konfiskavimas²⁰⁸. Kitoje byloje teismas išieškojo turto vertę atitinkančią sumą remdamasis tuo, kad transporto priemonė, kuria naudojosi nuteistasis – sunkiasvoris automobilis, kurio manevravimas sudėtingesnis, o tuo pačiu ir galimų padarinių kitiems eisme dalyvavusiems lengviesiems automobiliams rizika gerokai didesnė²⁰⁹.

Analizuojant teismų praktiką pastebėtina, kad konfiskuojamam turtui yra keliama tam tikri reikalavimai. Pirmiausia, skiriant turto konfiskavimą svarbu nustatyti, kad turtas, kurį siekiama konfiskuoti, buvo privalomas toje konkrečioje veikoje. Nenustačius, kad turto panaudojimas buvo būtinas nusikalstamai veikai padaryti, jo konfiskavimas negali būti taikomas²¹⁰. Antra, konfiskuotinas turtas turi turėti ekonominę vertę²¹¹. Trečia, jis turi priklausyti kaltinamajam arba jo šeimos nariui²¹² ar trečiajam asmeniui²¹³, jeigu yra LR BK 72 straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai. Vairuojant transporto priemonę apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio nusikalstamos veikos padarymo priemonė yra transporto priemonė, ji yra privaloma šios veikos įvykdymui, turi ekonominę vertę, taigi gali būti konfiskuotinu turtu.

²⁰⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-67-942/2019.

²⁰⁷ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017.

²⁰⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018.

²⁰⁹ Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 7 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-447-317/2018.

²¹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

²¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

²¹² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. lapkričio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-339/2008; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. gegužės 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-237/2011.; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-205-628/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-493-654/2017.

²¹³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-17-788/2019.

Teismų praktikoje pastebima skirtinga pozicija, susijusi su turto konfiskavimo ar turto vertės išieškojimo skyrimu, esant didelei transporto priemonės vertei. Dalyje bylų nurodoma, kad automobilio vertė²¹⁴ negali būti laikoma išimtinė aplinkybė, panaikinančia LR BK 72 straipsnio taikymą, nes kaltininko nusikalstama veika nuo jo vairuoto automobilio vertės netampa nei mažiau, nei daugiau pavojinga²¹⁵. Pavyzdžiui, vienoje byloje kasacinis teismas yra nurodęs, kad vien automobilio vertė (7 040 Eur), negali būti esminis kriterijus, sprendžiant turto konfiskavimo taikymo klausimą²¹⁶. Kitoje byloje teismas pabrėžė, kad sprendimas nekonfiskuoti nusikalstamos veikos priemonės negali priklausyti nuo jos vertės (24 130 Eur), nes siekiant užkirsti kelią analogiškomis visuomenei pavojingoms nusikalstamosioms veikoms yra iškeliami visuomenės interesai aukščiau už kaltininko interesus²¹⁷. Dar vienoje byloje teismas konstatavo, kad yra pagrindas išieškoti konfiskuotino turto – automobilio vertę atitinkančią pinigų sumą – 40 090 Eur²¹⁸ nepaisant didelės šio turto vertės. Kasacinis teismas vienoje byloje išieškodamas turto vertę atitinkančią pinigų sumą (12 000 Eur) rėmėsi tuo, kad baudžiamojo poveikio priemonė gali sukelti tam tikrų suvaržymų ir nepatogumų nuteistam asmeniui, tačiau tai savaime nereiškia, kad jos paskyrimas prieštarauja teisingumo principui ir kad teismas ją paskyrė netinkamai pritaikęs baudžiamąjį įstatymą²¹⁹. Teismai nurodo, kad sprendžiant dėl baudžiamosios atsakomybės taikymo visada konkuruoja asmens interesai patirti kuo mažiau suvaržymų ir praradimų dėl padarytos nusikalstamos veikos bei valstybės ir visuomenės interesai, kurie įtvirtinti baudžiamajame įstatyme²²⁰.

Dalyje bylų yra atsižvelgiama į transporto priemonės vertę ir turto konfiskavimas netaikomas. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas nurodė, kad pats baudžiamasis procesas

²¹⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-135-697/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-186-942/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

²¹⁵ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-416-190/2017.

²¹⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-205-628/2018.

²¹⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018.

²¹⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. rugsėjo 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-411-468/2018.

²¹⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-67-942/2019.

²²⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018.

asmeniui turėjo pakankamą auklėjamąjį poveikį, dėl draudimo naudotis specialia teise asmuo neteko turėto vairuotojo darbo, todėl automobilio vertę atitinkančios pinigų sumos (5 930 Eur) išieškojimas būtų neproporcingas²²¹. Kitoje byloje teismas nurodė, kad konfiskuotino turto vertę atitinkančios pinigų sumos išieškojimas (2970 Eur) yra neproporcingas (neadekvatus) ir perteklinis²²².

Siekiant įvesti papildomą alternatyvą teismams tarp imperatyvaus turto konfiskavimo skyrimo, nepaisant jo vertės, ir šios baudžiamojo poveikio priemonės visiško netaikymo siekiant nepažeisti proporcingumo principo, taikomas ribotos apimties turto konfiskavimas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra suformavęs praktiką, kad teismas, svarstydamas turto konfiskavimo taikymo proporcingumo klausimą, turi diskreciją spręsti, ar iš asmens konfiskuojama visa konfiskuotino turto vertė, ar tik jos dalis²²³. Jei didelės vertės automobilis yra nekonfiskuojamas, vien remiantis jo verte, tokio asmens nusikalstamos veikos teisinis įvertinimas yra kur kas švelnesnis nei asmens, kuris labai panašiomis aplinkybėmis neblaivus vairavo mažiau vertingą transporto priemonę ir kurios nekonfiskuoti ar neišieškoti jos vertės nėra pagrindo²²⁴. Taip kyla grėsmė pažeisti asmenų lygybės ir teisingumo principą²²⁵. Kita vertus, visiškai neatsižvelgiant į konfiskuojamo turto vertę gali būti pažeidžiamas principas, teigiantis, kad už panašaus pavojingumo veiką turėtų būti taikoma panašaus griežtumo atsakomybė²²⁶. Pavyzdžiui, vienoje byloje kasacinis teismas pasisakė, kad tiek viso turto konfiskavimas, tiek išvada dėl turto konfiskavimo netaikymo, nėra teisingi sprendimai ir negali būti laikomi tinkamu baudžiamojo įstatymo taikymu. Teismas akcentavo, kad teisingiausia ir proporcingiausia priemonė šioje situacijoje yra dalies turto konfiskavimas²²⁷. Taikant ribotos apimties turto konfiskavimą iš kaltininko yra priteisiama mažesnė pinigų suma, nei vertas konfiskuotinas turtas. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas įvertinęs, kad nusikalstamos veikos padarymo priemonė – automobilis – yra 20 760 Eur vertės ir visos automobilio vertės priteisimas būtų neproporcingai griežtai baudžianti priemonė, nusprendė

²²¹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-160-312/2018.

²²² Kauno apylinkės teismas. 2017 m. lapkričio 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-382-188/2017.

²²³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018.

²²⁴ BIKELIS, S. et al. *Kad nusikaltimai neapsimokėtų. Tradiciniai ir modernūs turto konfiskavimo mechanizmai*. Vilnius: Justitia, 2014, p. 304

²²⁵ BIKELIS, S. Nusikaltimo padarymo priemonės dalies konfiskavimas ar jos vertės dalies išieškojimas iš proporcingumo principo perspektyvos. *Teisės problemos*, 2018, nr. 2(96), p. 15

²²⁶ *Ibid.*, p. 16

²²⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-53-1073/2019.

išieškoti tik dalį konfiskuotinos automobilio vertės – 8 000 Eur²²⁸. Kitoje byloje apeliacinės instancijos teismas, argumentuodamas prevencine turto konfiskavimo paskirtimi, padarė išvadą, jog 11 218,86 Eur vertės konfiskavimas nepažeidžia proporcingumo principo²²⁹, o Lietuvos Aukščiausiasis Teismas šioje byloje nurodė, kad taikant visą transporto priemonės vertės konfiskavimą atleisto nuo baudžiamosios atsakomybės asmens teisės suvaržomos daugiau, negu yra būtina. Dėl šios priežasties teisėjų kolegija padarė išvadą, kad skirtinas dalies turto vertės konfiskavimas, kurio pakaks šios baudžiamojo poveikio priemonės prevenciniams tikslams įgyvendinti, todėl išieškotina suma mažintina iki 5 000 Eur²³⁰.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pabrėžia, kad turto konfiskavimo skyrimui reikšmės neturi ar kartu yra paskiriama bausmė/ baudžiamojo poveikio priemonė²³¹, nes įstatymas neriboja skiriamų baudžiamojo poveikio priemonių skaičiaus²³², svarbu užtikrinti, kad visos teisinės priemonės būtų tarpusavyje suderintos ir nebūtų apsunkintas kiekvienos iš jų vykdymas²³³. Turto konfiskavimo skyrimas kartu su bausme anksčiau buvo numatytas kaip išimtis²³⁴. Pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas vienoje byloje padarė išvadą, kad konstituciniai teisingumo, sąžiningumo, protingumo, proporcingumo ir kiti principai būtų iškreipti, jei būtų konstatuojama, kad baudos paskirties įgyvendinimui turi būti taikoma baudžiamojo poveikio priemonė turto konfiskavimas²³⁵. Vis dėlto, remiantis aktualia teismų praktika, vien tai, kad nuteistajam nagrinėjamoje byloje paskirta bauda, negali lemti teismų išvados, kad tokioje situacijoje turto konfiskavimas ar turto vertės išieškojimas savaime tampa neproporcinga baudžiamojo poveikio priemone ar, kad galėtų būti vertinamas kaip

²²⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-560-312/2017.

²²⁹ Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-179-462/2018.

²³⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-17-788/2019.

²³¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. vasario 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-186/2010, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018.

²³² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

²³³ DRAKŠAS, R. *Baudžiamoji atsakomybė yra jos realizavimo formos*. Vilnius: Justitia, 2008, p. 207; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018.

²³⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

²³⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. sausio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-83/2010.

papildomos baudos paskyrimas²³⁶. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad savo esme ir turiniu baudžiamojo poveikio priemonės labai panašios, tačiau netapačios bausmėmis, nes skirtingi jų skyrimo pagrindai, teisių ir laisvių apribojimo apimtys, teisiniai jų nevykdymo pagrindai ir pan. Dėl to turto konfiskavimo skyrimas nereiškia dvigubo nubaudimo, nes nedubliuoja paskirtos baudos²³⁷.

Analizuojant teismų praktiką pastebėtina, kad skiriant turto konfiskavimą/turto vertės išieškojimą yra akcentuojama, kad netaikant šios baudžiamojo poveikio priemonės kitos paskirtos teisinės priemonės būtų nepakankamos. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas nusprendė, kad atėmimas teisės vairuoti transporto priemonę dvejiems metams ir 25 MGL dydžio (941,5 Eur) įmoka į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą nėra pakankamos priemonės siekiant užtikrinti prevencinius tikslus, be to, yra itin švelnios, savo pobūdžiu atitinkančios administracinio nusižengimo sankcijoje nustatytas baudas, todėl papildomai išieškojo konfiskuotino turto vertę atitinkančią sumą (4 901 Eur)²³⁸. Kitoje byloje teismas pasisakė, kad paskirtas atėmimas teisės vairuoti transporto priemonę dvejiems metams ir 10 MGL dydžio (376,6 Eur) įmoka į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą yra nepakankamos priemonės ir išieškojo konfiskuotino automobilio vertę atitinkančią sumą (2 000 eurų)²³⁹. Vienoje byloje teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas paskirdamas vienintelę baudžiamojo poveikio priemonę – uždrausti vairuoti kelių transporto priemones vienerius metus ir šešis mėnesius, t. y. pusę maksimalios baudžiamuoju įstatymu numatytos trukmės ir daug trumpesnę, nei už beveik tapataus (analogiško) administracinio nusižengimo padarymą nustatytą terminą, priėmė netinkamą sprendimą, nes asmuo iš esmės nepatyrė padarinių, susijusių su baudžiamosios atsakomybės taikymu. Apeliacinės instancijos teismas ir Lietuvos Aukščiausiais Teismas konstatavo, kad paskirta baudžiamojo poveikio priemonė nėra pakankama siekiant užtikrinti prevencinius tikslus ir atgrasant nuo panašaus pobūdžio

²³⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018.

²³⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-51-699/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-186-942/2018, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-67-942/2019.

²³⁸ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. vasario 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-68-654/2018

²³⁹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017.

veikų darymo, taigi būtina taikyti automobilio, kuriuo buvo padaryta nusikalstama veika, vertę atitinkančios pinigų sumos išieškojimą²⁴⁰.

Apibendrinant teigtina, kad turto konfiskavimas yra dažnai taikoma baudžiamojo poveikio priemonė sprendžiant neblaivių vairuotojų atsakomybės klausimus. Šia prevencinės paskirties baudžiamojo poveikio priemone siekiama išimti iš apyvartos turtą, kuris buvo panaudotas nusikalstamai veikai daryti. Kai asmuo yra traukiamas baudžiamajon atsakomybėn už transporto priemonės vairavimą apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, beveik visais atvejais yra taikomas transporto priemonės konfiskavimas, transporto priemonė nėra konfiskuojama tik išimtiniais atvejais, kai tai būtų akivaizdžiai neproporcinga priemonė. Turto konfiskavimas taikomas ir tada, kai asmuo atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės. Teismas, sprenddamas, ar reikia paskirti šią baudžiamojo priemonę, analizuoja jos suderinamumą su tais tikslais ir principais, kuriais buvo vadovaujamas priimant sprendimą atleisti asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės. Kai konfiskuotinas turtas priklauso tretiesiems asmenims, teismas išieško konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą. Teismų praktikoje neretai kyla problematika vertinant baudžiamojo poveikio priemonių taikymo proporcingumą, kai konfiskuotinas turtas ar išieškotina suma yra didelė. Teismų praktikoje pastebėta situacijų, kai transporto priemonės buvo nekonfiskuotos vien dėl jų vertės arba konfiskuojamos visiškai neatsižvelgiant į jų materialinę vertę. Tokiose situacijose geriausia priemonė yra dalies turto vertės išieškojimas, pagal kurį iš kaltininko yra išieškoma mažesnė pinigų suma, nei vertas konfiskuotinas turtas.

3.2. Teisės vairuoti transporto priemonę atėmimas

LR BK 68 straipsnyje nurodyta, kad teismas gali uždrausti asmeniui naudotis specialiomis teisėmis, šiuo atveju teise vairuoti transporto priemones, tais atvejais, kai naudodamasis šiomis teisėmis jis padarė nusikalstamą veiką. Teismų praktikoje keliama prielaida, kad uždraudus vairuoti transporto priemonę užkertamas kelias kaltininkui pažeidinėti KET ir toliau daryti minėtus nusikaltimus. Skiriant uždraudimą vairuoti transporto priemonę ir nustatant jos terminą, svarbu įvertinti ir prevencinį šios baudžiamojo poveikio priemonės

²⁴⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-256-303/2018.

tikslą – užkirsti kaltininkui toliau pažeidinėti KET, taip sukeltant nusikalstamus padarinius²⁴¹.

Pagal susiformavusią teismų praktiką, ši baudžiamojo poveikio priemonė skiriama nustačius, kad asmuo transporto priemonę vairavo būdamas apsvaigęs nuo alkoholio²⁴², sistemingai pažeidinėja KET²⁴³. Remiantis LR BK 68 straipsniu uždraudimas naudotis tam tikra teise gali būti skiriamas nuo vienerių iki trejų metų. Analizuojant šio instituto istorinę raidą pastebėtina, kad šios baudžiamojo poveikio priemonės termino trukmės klausimas buvo ne kartą svarstomas teikiant tam tikrus baudžiamojo įstatymo pakeitimo projektus. Pavyzdžiui, 2006 m. rugpjūčio 29 d. LR BK pakeitimo projektu²⁴⁴ buvo siūloma pailginti specialiosios teisės taikymo terminą iki penkerių metų arba neterminuotai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė išreiškė poziciją²⁴⁵, kad nepritaria tokiems pakeitimams, nes neterminuotas uždraudimas asmeniui naudotis teise vairuoti kelių transporto priemones yra absoliutaus pobūdžio, todėl yra nesuderinamas su baudžiamosios teisės principais ir gali pažeisti Konstituciją²⁴⁶.

Nuo 2019 m. balandžio 1 d.²⁴⁷ specialiosios teisės atėmimo terminas yra pailgintas iki penkerių metų. Įstatymo projektu²⁴⁸ nurodoma, kad tam tikrais atvejais LR ANK įtvirtintas privalomo skirti teisės vairuoti transporto priemones atėmimo maksimalus terminas yra

²⁴¹ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. kovo 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241-468/2017.

²⁴² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. lapkričio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-431/2013, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-401/2014.

²⁴³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. birželio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-329/2013; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-719/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-372-693/2018.

²⁴⁴ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projektas. 2006, nr. XP-1613 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.281781?positionInSearchResults=178&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.

²⁴⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnių pakeitimo bei kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projekto Nr. XP-1613. *Valstybės žinios*, 2008, nr. 20-735 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.314610?positionInSearchResults=163&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.

²⁴⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 13/02-22/02.

²⁴⁷ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68, 281 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 281¹ straipsniu įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 859.

²⁴⁸ Aiškinamasis raštas dėl Baudžiamojo kodekso 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto. 2018, nr. XIII-O-1699 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/7e69f3c0155011e88a05839ea3846d8e?jfwid=pk189msix>>.

ilgesnis nei treji metai, pavyzdžiui, pagal LR ANK 422 straipsnio 6 dalį už transporto priemonių vairavimą apsvaigus nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų yra skiriamas specialiosios teisės atėmimas nuo vienerių iki ketverių metų, taigi, baudžiamojo poveikio priemonė, kuri gali būti teismo paskirta asmeniui už padarytą nusikalstamą veiką, yra švelnesnė nei privalomai skiriama už administracinio nusižengimo, kuris yra lengvesnis ir mažiau pavojingas, padarymą. Dėl šios priežasties, įstatymo leidėjo teigimu, būtina pailginti specialiosios teisės atėmimo terminą taikomą baudžiamojoje justicijoje. Vis dėlto, tokia įstatymo leidėjo pozicija, darbo autorės nuomone, yra kritikuotina. Kaip jau minėta pirmoje magistro darbo dalyje, baudžiamosios teisinės priemonės yra išimtinės, taikomos *ultima ratio*, taigi baudžiamoji politika neturėtų būti orientuota į teisinės atsakomybės griežtinimą, papildomų sankcijų skyrimą ar jų terminų ilginimą. Esant situacijai, kai taikomos administracinio poveikio priemonės yra griežtesnės negu baudžiamojo poveikio priemonės, pirmiausia turėtų būti svarstomas jų tarpusavio suderinamumo klausimo sprendimas švelninant administracinę atsakomybę ir tik tada, kai tokios priemonės nepasiekia tikslų, būtų pagrindas keisti baudžiamąjį įstatymą.

Analizuojant teismų praktiką, susijusią su transporto priemonių vairavimu esant apsvaigus nuo alkoholio, pastebėtina problema, ar galima paskirti specialiosios teisės atėmimą asmeniui, kurio darbas yra susijęs su transporto priemonės valdymu²⁴⁹. Pavyzdžiui, vienoje byloje nurodoma, kad asmeniui teisė vairuoti transporto priemones būtina, nes dirba šaltkalviu-vairuotoju²⁵⁰. Kitose bylose nurodoma, kad dėl paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės asmuo prarado darbą, nes dirbo vairuotoju²⁵¹. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad vien tai, jog nusikaltimą padarė asmuo, kurio darbas tiesiogiai susijęs su transporto priemonių vairavimu, nėra pagrindas atsisakyti skirti LR BK 68 straipsnyje numatytą baudžiamojo poveikio priemonę net jeigu uždraudimo naudotis specialia teise paskyrimas

²⁴⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018; Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-512-1020/2017, Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-525-497/2017, Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-675-468/2017; Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-112-744/2018, Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-552-317/2018.

²⁵⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-39-222/2018.

²⁵¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018, Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-434-211/2017.

kaltininkui iš esmės reikštų atėmimą teisės dirbti šį darbą²⁵². Kitoje byloje teismas pasisakė, kad tai, jog asmuo netenka darbo dėl paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės ir tai apsunkina jo galimybes užsidirbti neduoda pagrindo neskirti baudžiamojo poveikio priemonės²⁵³. Vienoje byloje teismas nurodė, kad nuteistasis būdamas darbingas, gyvendamas mieste, turi galimybių susirasti kitą darbą, kuriame nereiktų vairuoti transporto priemonės²⁵⁴. Taigi, teismų požiūriu siekis apsaugoti visuomenę nuo pakartotinių tokio pobūdžio nusveria jo patiriamus nepatogumus dėl minėtos baudžiamojo poveikio priemonės skyrimo²⁵⁵.

Teismų praktikoje taip pat keliamas klausimas dėl draudimo naudotis specialia teise termino skaičiavimo pradžios. Šiuo klausimu teismų praktika nebuvo vieninga. Kasacinis teismas vienoje byloje pasisakė, kad nėra pagrindo įskaityti taikytos kardomosios priemonės – vairuotojo pažymėjimo paėmimo termino į teismo nuosprendžiu taikytos baudžiamojo poveikio priemonės – draudimo naudotis specialia teise – vairuoti transporto priemones, terminą²⁵⁶. Vėlesne nutartimi buvo suformuota kitokia praktika, kuria kaip precedentu toliau vadovaujasi ir kiti teismai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad uždraudimo naudotis specialia teise vairuoti transporto priemones terminas turi būti skaičiuojamas nuo vairuotojo pažymėjimo paėmimo dienos, t. y. nuo tos dienos, kai asmeniui buvo realiai atimta galimybė vairuoti transporto priemonę²⁵⁷. Svarbu nustatyti, ar asmeniui po vairuotojo pažymėjimo paėmimo nebuvo išduotas laikinas leidimas vairuoti transporto priemones, jeigu

²⁵² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. kovo 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-103/2010, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. gegužės 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-219/2011, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-252-677/2015, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. gegužės 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-207-139/2016, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-362-697/2018.

²⁵³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. kovo 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-103/2010, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. vasario 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-20/2011, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-599/2012, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-252-677/2015; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-362-697/2018.

²⁵⁴ Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-156-190/2018

²⁵⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.

²⁵⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-118-511/2018.

²⁵⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-144-628/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018.

toks dokumentas buvo išduotas, preziumuojama, kad teisė vairuoti transporto priemones nebuvo atimta²⁵⁸. Jeigu laikinas leidimas vairuoti transporto priemones nebuvo išduotas, tai reiškia, jog nuo šios dienos realiai buvo suvaržyta galimybė naudotis specialia teise vairuoti transporto priemones. Tokia išvada darytina iš to, kad kardomosios priemonės dokumento paėmimo turinys faktiškai atitinka baudžiamojo poveikio priemonės turinį, t. y. asmeniui taikomi tokio pat pobūdžio ir griežtumo apribojimai (visiškas apribojimas naudotis teise vairuoti transporto priemones), kokie yra taikomi ir paskyrus baudžiamojo poveikio priemonę – uždraudimą naudotis specialia teise vairuoti transporto priemones. Kai paimamas vairuotojo pažymėjimas, įtariamasis, kuriam skirtas dokumentų paėmimas, įspėjamas, kad išduota pažyma (apie kardomosios priemonės dokumento paėmimą) nelaikytina dokumentu, patvirtinančiu teisę vairuoti transporto priemones²⁵⁹.

Apibendrinant teigtina, kad sprendžiant asmenų, vairavusių transporto priemones esant apsvaigus nuo alkoholio, atsakomybės klausimus beveik visada taikomas specialiosios teisės atėmimas. Uždraudžiant vairuoti transporto priemones užkertamas kelias kaltininkui toliau pažeidinėti eismo saugumo taisykles ir pakartotinai vairuoti transporto priemonę esant apsvaigus neblaiviam. Tam tikrais atvejais LR ANK įtvirtintas privalomo skirti teisės vairuoti transporto priemones atėmimo maksimalus terminas viršijo galimą skirti baudžiamojo poveikio priemonės maksimalų terminą, taigi nuo 2019 m. balandžio 1 d. specialiosios teisės atėmimas gali būti skiriamas iki penkerių metų. Taikant specialiosios teisės atėmimą nėra atsižvelgiama į tai, kad asmens darbinė veikla yra susijusi su transporto priemonės valdymu ir paskyrus šią baudžiamojo poveikio priemonę asmuo gali netekti darbo, nes visuotiniai interesai užtikrinti saugumą keliuose yra vertinami aukščiau individualių. Teismų praktikoje išaiškinta, kad uždraudimo vairuoti transporto priemones termino pradžia skaičiuojama nuo dienos, kai asmeniui buvo atimta galimybė vairuoti transporto priemones, nuo vairuotojo pažymėjimo paėmimo dienos. Svarbu įvertinti, ar asmuo, netekęs specialiosios teisės vairuoti transporto priemones, negalėjo pasinaudoti šia teise, ar jam nebuvo išduoti laikini leidimai.

²⁵⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-125-699/2017.

²⁵⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje 2K-7-144-628/2018.

IŠVADOS

1. Transporto priemonių vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio, kaip teisės pažeidimas, buvo reglamentuotas LTSR ATPK 126 straipsnyje. Ši teisės norma buvo dažnai keičiama, ilginant specialiosios teisės atėmimo terminą, didinant galimą skirti baudos dydį, įtraukiant alternatyvias nuobaudas – atlygintinį administracinio pažeidimo padarymo įrankio paėmimą ir administracinį areštą. LTSR BK 246¹ straipsnyje buvo įtvirtinta, kad už pakartotinį vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio taikoma baudžiamoji atsakomybė. 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojo LR BK pakeitimai, pagal kuriuos transporto priemonės vairavimas esant apsvaigus nuo alkoholio, kai yra daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio, laikomas nusikaltimu. Ši teisės norma galiojo iki 2019 m. balandžio 1 d., kai bandant ištaisyti jos taikymo problemas ir siekiant dar labiau griežtinti teisinę atsakomybę bei išvengti teisės normų tarpusavio konkurencijos problematikos nusikalstamos veikos sudėtis išplėsta bei perkelta į LR BK 281¹ straipsnį.
2. Neblaivumas gali būti nustatomas ne tik atliekant kraujo tyrimą, bet ir naudojant alkoholio matuoklį – alkotesterį. Kartu su kraujo tyrimo ar alkotesteriu nustatytais duomenimis, siekiant įrodyti asmens neblaivumo faktą, papildomai gali būti atsižvelgiama į tokias aplinkybes, pavyzdžiui, ar asmuo negalėjo tiksliai nurodyti savo sulaikymo aplinkybių, eidamas svyravo, buvo sutrikusi artikuliacija.
3. Vairavimas – tai transporto priemonės judėjimas sąlygotas asmens valdymo. Jis nėra siejamas su variklio užvedimu ar su nuvažiuotu atstumu, net ir nedidelis nuvažiuotas atstumas atitinka vairavimo veiksmus. Vairavimu nėra laikomas asmens, apsvaigusio nuo alkoholio sėdėjimas transporto priemonėje, tačiau laikomos situacijos, kai konstatuojamas asmens sėdėjimas už vairo, kai automobilis yra stumiamas, veiksmai patraukiant automobilį iš jo stovėjimo vietos į kitą. Transporto priemonė, su kuria atliekami vairavimo veiksmai, esant apsvaigus nuo alkoholio yra laikoma nusikalstamos veikos padarymo priemone.
4. Vairavimas apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio iki 2019 m. balandžio 1 d. galėjo būti padaromas tik tyčia, kai asmuo, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, šią būseną ignoruoja ir vairuoja transporto priemonę, suvokdamas savo veiksmų pavojingumą, priešingumą teisės normoms. Po atliktų

- baudžiamojo įstatymo pakeitimų nusikaltimas taip pat gali būti padaromas ir neatsargiai, kai asmuo nesuvokė savo veiksmų pavojingumo nors turėjo ir galėjo suvokti. Vis dėlto, nors šios veikos padarymas neatsargiai yra įmanomas, ši kaltės forma yra pakankamai sunkiai įrodoma.
5. Kai asmenys, vairuodami transporto priemonės būdami apsvaigę nuo alkoholio daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio sukėlė eismo įvykį ir tam tikrus padarinius veikos buvo kvalifikuojama kaip vienas nusikaltimas arba dviejų nusikalstamų veikų sutaptis. Dalyje baudžiamųjų bylų LR BK 281 straipsnio 7 dalies taikymo klausimas net nebuvo svarstomas. Kitoje dalyje bylų teismai vadovavosi visumos/dalies normų konkurencijos taisykle, pagal kurią LR BK 281 straipsnio 2, 4, 6 dalys laikytos pavojingesnėmis LR BK 281 straipsnio 7 dalies atžvilgiu, taigi LR BK 281 straipsnio 7 dalis nebuvo taikoma. Dalyje bylų buvo manoma, kad nagrinėjamos nusikalstamos veikos negali apimti viena teisės norma, nes asmuo būtų nuteisiamas tik už neatsargios nusikalstamos veikos padarymą, ir išvengtų atsakomybės už tyčinės veikos padarymą. Siekiant tinkamai kvalifikuoti nusikalstamą veiką buvo kartu taikomos dvi baudžiamojo įstatymo normos.
 6. Taikant turto konfiskavimą siekiama išimti iš apyvartos transporto priemonę, kurią vairavo nuo alkoholio apsvaigęs asmuo. Ši baudžiamojo poveikio priemonė taikoma beveik visais atvejais, išskyrus, kai tai būtų akivaizdžiai neproporcinga, atsižvelgiant į konkrečią situaciją. Teismų praktikoje neretai kyla problematika vertinant baudžiamojo poveikio priemonių taikymo proporcingumą, kai konfiskuotino turto vertė ar šio turto vertę atitinkanti suma yra didelė. Siekiant išvengti situacijų, kai būtų neproporcinga konfiskuoti turtą vien dėl jo vertės, gali būti taikytinas dalinis turto konfiskavimas, turto vertę atitinkančią sumą mažinant iki tam tikros ribos.
 7. Asmenims, vairavusiems transporto priemonės esant apsvaigus nuo alkoholio beveik visada taikomas specialiosios teisės atėmimas. Uždraudžiant vairuoti transporto priemones užkertamas kelias kaltininkui toliau pažeidinėti eismo saugumo taisykles ir pakartotinai vairuoti transporto priemonę esant apsvaigus neblaiviam. Taikant specialiosios teisės atėmimą nėra atsižvelgiama į tai, kad asmens darbinė veikla yra susijusi su transporto priemonės valdymu ir paskyrus šią baudžiamojo poveikio priemonę asmuo gali netekti darbo, nes visuotiniai interesai užtikrinti saugumą keliuose yra vertinami aukščiau individualių. Teismų praktikoje išaiškinta, kad

uždraudimo vairuoti transporto priemonės termino pradžia skaičiuojama nuo dienos, kai asmeniui buvo atimta galimybė vairuoti transporto priemonės, nuo vairuotojo pažymėjimo paėmimo dienos. Jei asmeniui buvo išduotas laikinas leidimas, laikoma, kad galimybė naudotis specialiąja teise nebuvo atimta.

ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

Teisės norminiai aktai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 33-1014.
2. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Teisės aktų registras*, 2015, nr. 2015-11216.
3. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (su pakeitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*, 2000, nr. 89-2741.
4. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas. *Vyriausybės žinios*, 1985, nr. 1-1.
5. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos baudžiamasis kodeksas (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Vyriausybės žinios*, 1961, nr. 18-147.
6. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 21, 26, 27, 301, 32, 123, 124, 1241, 1242, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 131, 134, 187, 224, 225, 2591, 269, 281, 312, 313, 314, 315, 320, 326, 330 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei 1243 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. *Valstybės žinios*, 2007, nr. X-1365.
7. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 22-552.
8. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 246, 315 straipsnių papildymo ir kodekso papildymo 2461 straipsniu įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, Nr. 30-826.
9. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47, 176, 220, 221, 272, 273, 281, 284 straipsnių pakeitimo įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2015, nr. 11240.
10. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68, 281 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 281¹ straipsniu įstatymas. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 859.
11. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 39¹ ir 306¹ straipsniais įstatymas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 89-2741.

12. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 21-610
Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso, baudžiamojo ir administracinių teisės pažeidimų kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1993, Nr. 26-597.
13. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo, pataisos darbų ir baudžiamojo proceso kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1994, nr. 60-1182.
14. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo, baudžiamojo proceso, civilinio proceso ir administracinių teisės pažeidimų kodeksų pakeitimo ir papildymo. *Valstybės žinios*, 1995, nr. 104-2325.
15. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas. *Valstybės žinios*, 2007, nr. 128-5213.
16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*, 2003, nr. 7-263.
17. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 452 „Dėl transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo ir leidžiamos etilo alkoholio koncentracijos darbo metu nustatymo“ pakeitimo. *Teisės aktų registras*, 2019, nr. 4194.
18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnių pakeitimo bei kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projekto Nr. XP-1613. *Valstybės žinios*, 2008, nr. 20-735 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.314610?positionInSearchResults=163&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.
19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 56-2000.
20. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl Medicininės apžiūros neblaivumui (girtumui) ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti

- atlikimo ir Bendros asmens būklės įvertinimo metodikų patvirtinimo. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 71-2641.
21. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas dėl Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso pakeitimo ir papildymo. *Vyriausybės žinios*, 1969, nr. Nr. 6-60.
 22. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas. *Vyriausybės žinios*, 1985, nr. 33-370.
 23. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakas. *Vyriausybės žinios*, 1989, nr. 20-228.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1993 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 148 straipsnio antrosios dalies ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 93 straipsnio 1 ir 2 punktų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.
2. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. balandžio 8 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 26 straipsnio pirmosios dalies atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 12/96-5/97.
3. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. gruodžio 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 251 straipsnio pakeitimo įstatymo 1 ir 2 straipsnių, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 27 straipsnio 5 dalies, 50 straipsnio 3 ir 9 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 6/99-23/99-5/2000-8/2000.
4. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. spalio 2 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 269 straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 11/2000.
5. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 13/02-22/02.
6. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d.

- redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 13/02-22/02.
7. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 1 straipsnio 4 dalies (1997 m. liepos 2 d. redakcija), 2 straipsnio 1 dalies (1995 m. balandžio 18 d. redakcija), 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto (1995 m. balandžio 18 d. redakcija), 4 straipsnio 2 dalies (1998 m. gruodžio 10 d. redakcija), 13 straipsnio (2000 m. liepos 18 d. redakcija), 30 straipsnio 1 dalies (1997 m. liepos 2 d. redakcija) bei 44 straipsnio 4 dalies (2002 m. birželio 20 d. redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 67 „Dėl alkoholio produktų gamybos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų alkoholio produktų gamybos licencijavimo taisyklių 7 bei 9 punktų (2001 m. sausio 22 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 3/02-7/02-29/03.
 8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 163² straipsnio (2002 m. liepos 5 d. redakcija) 5 dalies ir šio straipsnio (2003 m. liepos 4 d. redakcija) 6 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 01/04.
 9. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 3 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 21 straipsnio 2 dalies (2000 m. kovo 16 d. redakcija), 3 dalies (2002 m. birželio 11 d. redakcija), 4 dalies (1999 m. gegužės 11 d. redakcija), 7 dalies (2002 m. birželio 11 d. redakcija) ir dėl šio įstatymo (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija) 26 straipsnio 5, 7, 14 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 02/03-03/03-04/03-05/03-39/03-05/04-16/04-02/05-04/05.
 10. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 15 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 18 straipsnio 4 dalies (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 31/06-08/07.
 11. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. rugsėjo 17 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 26 straipsnio 5 dalies (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija), 17 dalies (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija), 33 straipsnio (2003 m. lapkričio 20 d. redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m.

- balandžio 7 d. nutarimu Nr. 383 „Dėl mažmeninės prekybos tabako gaminiais licencijavimo taisyklių ir tabako gaminių pardavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Mažmeninės prekybos tabako gaminiais licencijavimo taisyklių 39 punkto (2006 m. gruodžio 18 d. redakcija), 40 punkto (2006 m. gruodžio 18 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 71/06-12/07.
12. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 21 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 425 straipsnio 2 dalies (2002 m. kovo 14 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 45/06;
13. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009 m. balandžio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 269 straipsnio 7 dalies (2007 m. gruodžio 13 d., 2008 m. liepos 3 d. redakcijos) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 27/08-29/08-33/08.
14. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. sausio 31 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.103 straipsnio (2006 m. spalio 17 d. redakcija) 3 dalies ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 28 straipsnio (2006 m. spalio 17 d., 2009 m. lapkričio 19 d. redakcijos) 3 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 3/2009-24/2009-37/2009-1/2010-3/2010-4/2010-5/2010-11/2010-17/2010-26/2010-45/2010-57/2010-58/2010-59/2010-60/2010-61/2010.
15. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.270 straipsnio 3 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ byloje Nr. 43/2011.

Bendrosios kompetencijos teismų praktika

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. lapkričio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-P-464.
2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. gruodžio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-544.
3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2006 m. lapkričio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-582/2006.
4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. vasario 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-115/2007.

5. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. vasario 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-126/2007.
6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-431/2007.
7. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-636/2007.
8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. lapkričio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-339/2008.
9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. sausio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-83/2010.
10. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. vasario 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-186/2010.
11. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. kovo 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-103/2010.
12. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-500/2010.
13. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-536/2010.
14. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2010 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-450/2010.
15. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. vasario 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-20/2011.
16. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. vasario 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-37/2011.
17. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. gegužės 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-237/2011.
18. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. gegužės 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-219/2011.
19. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-433/2011.
20. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-599/2012.

21. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. *balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-107/2013.*
22. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. *gegužės 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-239/2013.*
23. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. *birželio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-329/2013.*
24. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. *lapkričio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-431/2013.*
25. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. *kovo 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-60/2014.*
26. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. *spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-401/2014.*
27. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. *balandžio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-130-699/2015.*
28. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. *gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-252-677/2015.*
29. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. *gegužės 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-207-139/2016.*
30. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. *gruodžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-304-976/2016.*
31. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. *gegužės 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-125-699/2017.*
32. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. *spalio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-262-489/2017.*
33. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. *gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-392-699/2017.*
34. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. *sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-699/2018.*
35. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. *sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-51-699/2018.*
36. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. *sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-50-788/2018.*

37. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-80-511/2018.
38. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-511/2018.
39. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-511/2018.
40. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-39-222/2018.
41. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-35-719/2018.
42. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-114-1073/2018.
43. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-133-719/2018.
44. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-118-511/2018.
45. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-119-976/2018.
46. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-135-697/2018.
47. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-134-1073/2018.
48. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-121-697/2018.
49. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-122-699/2018.
50. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-136-699/2018.
51. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-144-628/2018.
52. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-185-489/2018.

53. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-186-942/2018.
54. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-218-648/2018.
55. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-289-895/2018.
56. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-261-489/2018.
57. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-271-628/2018.
58. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-287-1073/2018.
59. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-256-303/2018.
60. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-274-693/2018.
61. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-205-628/2018.
62. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-279-719/2018.
63. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-302-1073/2018.
64. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-315-303/2018.
65. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-320-693/2018.
66. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-342-689/2018.
67. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-372-693/2018.
68. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-360-976/2018.

69. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. *gruodžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-362-697/2018.*
70. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. *gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-368-489/2018.*
71. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-17-788/2019.*
72. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *vasario 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-42-1073/2019.*
73. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-53-1073/2019.*
74. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *kovo 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-67-942/2019.*
75. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *kovo 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-72-1073/2019.*
76. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. *kovo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-86-895/2019.*
77. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2006 m. *rugsėjo 26 d. nutartis byloje Nr. N-444-1040/2016.*
78. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. *balandžio 20 d. nutartis byloje Nr. N-444-765-09,*
79. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. *birželio 12 d. nutartis byloje Nr. N-444-1556-09;*
80. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. *spalio 2 d. nutartis byloje Nr. N-444-3601/2009.*
81. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2009 m. *spalio 2 d. nutartis byloje Nr. N-575-4038-09;*
82. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2010 m. *kovo 22 d. nutartis byloje Nr. N-438-188/2010.*
83. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2010 m. *gegužės 21 d. nutartis byloje Nr. N-62-4668/2010.*
84. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. 2011 m. *gegužės 27 d. nutartis byloje Nr. N-444-918-11.*

85. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-791-195/2011.
86. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2012 m. liepos 2 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-446-417/2012,
87. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2013 m. sausio 9 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-43-327/2013;
88. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2014 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-1210-290/2014.
89. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2015 m. vasario 5 d. nutarimas administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-97-319/2015.
90. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2015 m. vasario 25 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-212-149/2015;
91. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2016 m. gegužės 5 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ATP-477-149/2016.
92. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. kovo 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241-468/2017.
93. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-296-209/2017.
94. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-295-209/2017.
95. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-242-870/2017.
96. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 9 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-385-211/2017.
97. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-409-209/2017.
98. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-429-468/2017.
99. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-416-190/2017.
100. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 21 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-436-211/2017.

101. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-411-238/2017.
102. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-499-785/2017.
103. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-439-497/2017.
104. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-434-211/2017.
105. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. liepos 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-397-843/2017.
106. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-433-1020/2017.
107. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-259-360/2017.
108. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-493-654/2017.
109. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-524-870/2017.
110. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-456-654/2017.
111. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 6 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-602-1020/2017.
112. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-512-1020/2017.
113. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-525-497/2017.
114. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-588-468/2017.
115. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-481-1020/2017.
116. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-560-312/2017.

117. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. spalio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-653-209/2017.
118. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-675-468/2017.
119. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-649-211/2017.
120. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2017 m. lapkričio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-672-497/2017.
121. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-17-185/2018.
122. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-61-365/2018.
123. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. sausio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-140-238/2018.
124. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-68-654/2018.
125. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-67-312/2018.
126. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-132-485/2018.
127. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-195/2018.
128. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-159-365/2018.
129. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-156-190/2018.
130. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. vasario 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-104-1020/2018.
131. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-56-462/2018.
132. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-138-195/2018.

133. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-197-851/2018.
134. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-205-209/2018.
135. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-160-312/2018.
136. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. kovo 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-57-870/2018.
137. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 3 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-207-851/2018.
138. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-164-485/2018.
139. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-112-744/2018.
140. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-234-195/2018.
141. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-233-397/2018.
142. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. balandžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-260-195/2018.
143. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-287-851/2018.
144. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-306-891/2018.
145. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gegužės 23 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-239-851/2018;
146. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-331-190/2018.
147. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-290-1020/2018.
148. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. gegužės 31 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-179-462/2018.

149. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 7 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-447-317/2018.
150. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 11 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-361-209/2018.
151. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-402-870/2018.
152. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. birželio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-505-593/2018.
153. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. rugsėjo 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-411-468/2018.
154. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-476-290/2018.
155. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 11 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-178-282/2018.
156. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-552-317/2018.
157. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. spalio 16 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-408-935/2018.
158. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. spalio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-145-380/2018.
159. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2018 m. lapkričio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-594-654/2018.
160. Vilniaus apygardos teismo baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. AN2-522-851/2018.
161. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius. 2018 m. gruodžio 27 d. nutartis administracinio teisės nusižengimo byloje Nr. AN2-508-365/2018.
162. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-24-462/2019.
163. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-55-898/2019.
164. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2019 m. kovo 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-52-768/2019

165. Visagino miesto apylinkės teismas. 2017 m. liepos 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-86-758/2017.
166. Vilniaus miesto apylinkės teismas. 2017 m. rugpjūčio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-2385-1017/2017.
167. Telšių apylinkės teismas Mažeikių rūmai. 2017 m. lapkričio 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-277-832/2017.
168. Kauno apylinkės teismas. 2017 m. lapkričio 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-382-188/2017.
169. Vilniaus regiono apylinkės teismas. 2017 m. gruodžio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-370-424/2017.

Apžvalgos ir apibendrinimai

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. metinis pranešimas [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.lat.lt/doclib/ixgstbjszeubaptwhjzmuufcag3dup84>>.
2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. spalio 17 d. teismų praktikos administracinių teisės pažeidimų bylose, iškeltose pagal LR ATPK 126 str. (1, 2, 3 d.), apibendrinimas. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis*, 2007, nr. 3(13).
3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 18 d. teismų praktikos taikant turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) apžvalga. *Teismų praktika*, 2010, nr. 32.

Specialioji literatūra:

1. ABRAMAVIČIUS, A. *et al.* Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Specialioji dalis (213-330 straipsniai). Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010.
2. ABRAMAVIČIUS, A., MIKELĖNAS, V. *Autotransporto priemonių valdytojų teisinė atsakomybė*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2010.
3. ABRAMAVIČIUS, A., ŠVEDAS, G. Kai kurios baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus vaikų seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui reglamentavimo problemos. *Teisė*, 2008, t. 66(1), p. 8-18.

4. APANAVIČIUS, M., et al. *Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras*. Vilnius: Mintis, 1974.
5. BARANSKAITĖ, A., PRAPIESTIS, J. Atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės Konstitucijos ir konstitucinės jurisprudencijos kontekste. *Jurisprudencija*, 2006, nr. 7(85), p. 30-41.
6. BIELIŪNAS, E., et al. *ir kiti Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso komentaras*. Vilnius: Mintis, 1989.
7. BIKELIS, S. et al. *Kad nusikaltimai neapsimokėtų. Tradiciniai ir modernūs turto konfiskavimo mechanizmai*. Vilnius: Justitia, 2014.
8. BIKELIS, S. Nusikaltimo padarymo priemonės dalies konfiskavimas ar jos vertės dalies išieškojimas iš proporcingumo principo perspektyvos. *Teisės problemos*, 2018, nr. 2(96), p. 5-20.
9. DAUKŠAITĖ, I. Kelių transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems: ar reikalinga plėsti baudžiamosios atsakomybės ribas? *Teisės problemos*, 2004, nr. 4(86), p. 29-67.
10. DRAKŠAS, R. *Baudžiamoji atsakomybė yra jos realizavimo formos*. Vilnius: Justitia, 2008.
11. DRAKŠAS, R. Baudžiamojo poveikio priemonės kaip baudžiamosios atsakomybės realizavimo forma. *Teisė*, 2004, t. 50, p. 26-35.
12. FEDOSIUK, O. Baudžiamoji atsakomybė kaip kraštutinė priemonė (*ultima ratio*): teorija ir realybė. *Jurisprudencija*, 2012, Nr. 19(2), p. 715–738.
13. FEDOSIUK, O. Dirbtinis kriminalizavimas kaip teisinės praktikos patologija. *Teisės apžvalga*, 2016, nr. 2(14), p. 28-47.
14. FEDOSIUK, O. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso galiojimo dešimtmetis: pamąstymai apie nepasiteisinusius lūkesčius, esamą būklę ir tolesnę raidą. Iš *Globalizacijos iššūkiai baudžiamajai justicijai*. Recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės, bausmių vykdymo ir baudžiamojo proceso klausimais rinkinys. Vilnius: Registrų centras, 2014.
15. GIRDENIS, T., GUTAUSKAS A., KUJALIS, P. *Baudžiamoji teisė*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2014.
16. KAVOLIŪNAITĖ, E. Turto konfiskavimas: reguliavimo tikslai ir teisinės prielaidos taikyti išplėstinį konfiskavimą Lietuvoje. *Teisės problemos*, 2008, nr. 1(59), p. 24-53.

17. KLIMKA, A. et al. *Tarybinė baudžiamoji teisė. Ypatingoji dalis*. Vilnius: Mintis, 1974.
18. KUBILEVIČIUS, K. Ar neblaivus asmuo turi teisę valdyti autonominį automobilį. *Teisės apžvalga*, 2018, nr. 1(17), p. 85-112.
19. LEVON, J. Baudžiamojo poveikio priemonių instituto atsiradimas Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse. *Teisė*, 2013, t. 88, p. 181-194.
20. PAVILONIS, V., BIELIŪNAS, E. *Nusikaltimų kvalifikavimas esant jų daugetui ir baudžiamosios teisės normų konkurencijai*. Vilnius, 1984.
21. PIESLIAKAS, V. *Lietuvos baudžiamoji teisė*. Pirma knyga. Vilnius: Justitia, 2006.
22. PIESLIAKAS, V. *Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1996.
23. PIESLIAKAS, V. Neteisėtu būdu gautų pajamų konfiskavimas Lietuvos baudžiamojoje teisėje: siekiai ir realybė. *Jurisprudencija*, 2011, nr. 18(2), p. 675–688.
24. PIKELIS, A. *Baudžiamosios teisėkūros labirintai*. Vilnius: Lucijus, 2011.
25. PRAPIESTIS, J. *Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Bendroji dalis (1-98 straipsniai)*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2004.
26. RIAUBAITĖ, E. Tyčinės ir neatsargios kaltės atirbojimas nusikaltimuose žmogaus gyvybei ir sveikatai. *Jurisprudencija*, 2008, t. 11(113), p. 91–99.
27. ŠUKYTĖ, J., Neatsargios kaltės numatymo nusikalstamų veikų sudėtyse problemos, *Socialinių mokslų studijos*, 2013, nr. 5(2), p. 655–669.
28. ŠVEDAS, G. *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006.
29. ŠVEDAS, G., Veikos kriminalizavimo kriterijai: teorija ir praktika. *Teisė*, 2012, t. 82, p. 12–25.
30. TRUNCIENĖ, I. Kaltė ir jos nustatymas bylose, susijusiose su kelių transporto eismo saugumo ir transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimais. *Jurisprudencija*, 2004, t. 53(45); p. 33–42.
31. TUMAS, V. Chuliganiško ir pavojingo vairavimo, kaip kelių eismo taisyklių pažeidimų, vertinimas. Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka, 2012, nr. 2012(7), p. 246-259.

Travaux préparatoires:

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 391 ir 3061 straipsniais įstatymo projektas. 2003, nr. IXP-2321(3SP) [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.208681?jfwid=-9dzqnu8v4>>.
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 7, 9, 23, 25, 37, 39, 44, 46, 47, 48, 51, 61, 62, 65, 67, 74, 75, 90, 92, 95, 97, 102, 105, 118, 119, 143, 175, 178, 186, 187, 188, 189, 199, 202, 212, 213, 215, 227, 249, 250, 251, 257, 260, 263, 272, 281, 291 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 391 ir 3061 straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas 2003, nr. IXP-2321 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.205802?positionInSearchResults=208&searchModelUUID=a0d9c5ef-fef5-480c-9b8a-b4c6d9eb5d35>>.
3. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvada baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. Įstatymu Nr. VIII-1968, 4, 6, 23, 25, 37, 46, 48, 55, 65, 74, 75, 77, 78, 79, 82, 90, 92, 93, 95, 97, 172, 175, 187, 189, 208, 212, 257, 263, 281 straipsnių pakeitimo ir papildymo, Kodekso papildymo nauju 271¹ straipsniu bei 39 ir 243 straipsnių išbraukimo įstatymo projektui. 2003, nr. IXP-2321 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.206457?positionInSearchResults=205&searchModelUUID=f2b49e21-4898-453c-acfb-d4ff11f15ae1>>.
4. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 21, 27, 301, 36, 44, 123, 124, 1241, 1242, 1244, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 131, 132, 1321, 133, 134, 224, 225, 2252, 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 1243 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas. 2006, nr. XP-1612

- [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.281779?positionInSearchResults=16&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.
5. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 245¹ ir 245² straipsniais įstatymo projektas. 2006, nr. XP-1613 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.281781?positionInSearchResults=178&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.
 6. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 27, 301, 36, 44, 123, 124, 1241, 1242, 1244, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 131, 132, 1321, 133, 134, 224, 225, 2252, 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 1243 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 2451 ir 2452 straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas. 2006, Nr. XP-1612 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.281784?positionInSearchResults=15&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.
 7. Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos išvada dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 13, 27, 301, 36, 44, 123, 124, 1241, 1242, 1244, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 131, 132, 1321, 133, 134, 224, 225, 2252, 262, 320, 326, 329 ir 330 straipsnių pakeitimo bei 1243 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XP-1612 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 68 ir 281 straipsnio pakeitimo bei Kodekso papildymo 2451 ir 2452 straipsniais įstatymo projekto Nr. XP-1613 atitikties Europos Sąjungos teisei 2006, nr. XP-1612 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.285640?jfwid=7lxt7que5>>.
 8. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. 2009, nr. XIP-1112 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.353132?positionInSearchResults=155&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.

9. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 292, 3311 straipsniais, 21, 211, 22, 44, 50, 124, 1242, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 174, 178, 182, 1821, 186, 1862, 187, 1874, 1887, 18811 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas. 2009, nr. XIP-797 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.346769?positionInSearchResults=4&searchModelUUID=e98f6347-5647-4cc2-a86b-d374a7b7b105>>.
10. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 292, 3311 straipsniais, 21, 211, 22, 44, 50, 124, 1242, 126, 127, 128, 129, 130, 1302, 174, 178, 182, 1821, 186, 1862, 187, 1874, 1887, 18811 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto aiškinamasis raštas. 2009, nr. XIP-797 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.346770?jfwid=7lxt7qv5h>>.
11. Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos išvada dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIP-111. 2009, nr. 9923 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAPIS.12851?positionInSearchResults=149&searchModelUUID=a8db100c-7dbe-4b7e-8450-596337933d83>>.
12. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 422 straipsnio pakeitimų įstatymų projektų aiškinamasis raštas. 2016, nr. XIIP-264 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/28863990c8e511e682539852a4b72dd4?jfwid=7lxt7s2lt>>.
13. Aiškinamasis raštas dėl Baudžiamojo kodekso 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto. 2018, nr. XIIIIO-1699 [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/7e69f3c0155011e88a05839ea3846d8e?jfwid=pk189msix>>.

Kita praktinė medžiaga:

1. Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2017 metų veiklos apžvalga [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf>.
2. Lietuvos kelių policijos tarnybos duomenys apie leistiną alkoholio kiekį transporto priemonių vairuotojams Europos šalyse [interaktyvus, žiūrėta 2019 m. kovo 26 d.]. Prieiga per internetą: <<http://lkpt.policija.lrv.lt/lt/svarbi-informacija/leistinas-alkoholio-kiekis-transporto-priemoniu-vairuotojams-europos-salyse>>.

SANTRAUKA

Siekiant apsaugoti kelių eismo dalyvius nuo teisės pažeidimų, kuriuos įvykdo neblaivūs transporto priemonių vairuotojai, ir taip užtikrinti kelių eismo saugumą, įstatymų leidėjas nuo 2017 m. kriminalizavo vairavimą esant apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje yra daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio. 2017-2019 m. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio 7 dalis buvo viena dažniausiai taikomų teisės normų.

Magistro darbe, remiantis skirtingais mokslinio tyrimo metodais, analizuojama Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio 7 dalyje įtvirtintos nusikalstamos veikos sudėties taikymo problematika. Pirmojoje darbo dalyje nagrinėjama vairavimo esant apsvaigus, kaip teisės pažeidimo, istorinė raida administracinėje justicijoje bei atskleidžiamos vairavimo apsvaigus nuo alkoholio esant daugiau nei 1,5 promilės etilo alkoholio kriminalizacijos ištakos. Antrojoje darbo dalyje siekiama pabrėžti vairavimo apsvaigus nuo alkoholio nusikalstamos veikos sudėties specifiškumą, aptariant objektyviuosius, subjektyviuosius požymius bei šio straipsnio tarpusavio konkurenciją su kitomis teisės normomis. Darbe vertinamos teismų praktikoje kylančios problemos susijusios su šios normos taikymu, tokios kaip vairavimo fakto nustatymas, neblaivumo tikrinimo tvarka, kaltės forma. Galiausia, trečiojoje dalyje aptariamos dažniausiai skiriamos baudžiamojo poveikio priemonės ir jų taikymo problematika.

Darbo pagrindą sudaro autorės atlikta 2017-2019 m. teismų praktikos analizė. Siekiant atskleisti esamą problematiką buvo išsamiai analizuojama Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Vilniaus apygardos teismo praktika, ištirta 120 baudžiamųjų bylų, susijusių su Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio 7 dalies taikymu. Trumpai analizuojami teisės aktų pakeitimai, susiję su vairavimo apsvaigus nuo alkoholio sudėties taikymu. Siekiama atkreipti dėmesį į šių pakeitimų teisinės spragas, kurios ne tik apsunkina normų taikymą, bet ir iškreipia iki šiol susiformavusią teismų praktiką.

SUMMARY

Problems of Application of Criminal Liability for Driving under the Influence of Alcohol in the Lithuanian Court Jurisprudence

Driving with a blood alcohol level that exceeds 1,5 promille was criminalised in 2017 in order to protect road users from offenses committed by drunk drivers and ensure road traffic safety. Article 281(7) of the Criminal Code of the Republic of Lithuania was one of the most frequently applied legal norms in 2017-2019.

In the master's thesis based on different methods of scientific research the application of Article 281 (7) of the Criminal Code of the Republic of Lithuania is analysed. The first part of the master's thesis examines the historical development of driving under the alcohol influence as a violation of law in administrative justice and reveals the origins of criminalization of driving with a blood alcohol level that exceeds 1,5 promille. The second part of the master's thesis aims to emphasize the specificity of offence by discussing unique features and compatibility between legal norms. The master's thesis analyses the problems rising from the application of this legal norm such as the determination of driving fact, the procedure of checking alcohol level, whether crime is committed willfully or through negligence. Finally, the most common penal effect measures and their application are discussed.

The basis of the work consists of case-law analysis prepared by author. More than a hundred criminal cases of Supreme Court of Lithuania and Vilnius Regional Court related to the application of Article 281 (7) of the Criminal Code of the Republic of Lithuania were examined and systemised in order to reveal the existing problems. Changes in legislation are briefly analyzed in order to detect drawbacks which distort the existing case-law.